

81. заседание

Понедѣлникъ, 13 априлъ 1925 година

(Открито отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ, въ 15 ч. 25 м.)

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Отварямъ заседанието.

(Отъ заседанието сж отсъствували следнитѣ народни представители: Алексиевъ Никола, Агушевъ Еминъ, Ангеловъ Исая, Баевъ Христо, Борисъ Никола, Василевъ Ради, Велиновъ Тончо, Волевъ Борисъ, Вълчевъ Лазаръ, Гроздановъ Йорданъ, Домузчиевъ Василь, Думановъ Тончо, Желѣзковъ Петъръ, Ивановъ Пани, Илиевъ Иванъ, Йоловъ Прокопи, Казасовъ Димо, Косовски Георги, Кръстевъ Захари, Караивановъ Петко, Маджаровъ Атанасъ, Марковъ Никола, Милковски Александъръ, Минковъ Миланъ, Михайковъ Димитъръ, Мончевъ Борисъ, Велиновъ Тончо, Мухановъ Никола, п. Николовъ Маринъ, Панаѣтовъ Тодоръ, Петрини Николай, Петровичъ Петъръ, Петровъ Койчо, п. Петровъ Сребренъ, Пиронковъ Александъръ, Пуневъ Христо, Пждаревъ Костатинъ, Реджовъ Григоръ, Стефановъ Петъръ, Търпановъ Петко, Хаджиевъ Никола, Харизановъ Иванъ, Храновъ Методи, Христовъ Александъръ, Черневъ Христо, Шерифовъ Ахмедъ Фазълъ, Шивачевъ Георги и Юртовъ Георги)

Разрешенъ отпущъ на следнитѣ народни представители:

На г. Никола Балтовъ — 5 дни;
На г. Александъръ Пиронковъ — 2 дни;
На г. Атанасъ Маджаровъ — 3 дни;
На г. Методи Храновъ — 1 день;
На г. Петко Търпановъ — 2 дни;
На г. Никола Марковъ — 3 дни;
На г. Христо Поповъ — 1 день.

Приетъ е първа точка отъ дневния редъ — одобрение предложението за отпущане еднократна държавна помощ на родителитѣ на убития подпоручикъ отъ I софийска дружина Ковачевъ Петъръ Лазаровъ въ размѣръ 80.000 л.

Моля г. секретаря да прочете предложението.

Секретаръ Г. Терзиевъ (д. сг.: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ предложението за отпущане на еднократна помощ на родителитѣ на убития подпоручикъ Ковачевъ Петъръ Лазаровъ отъ I софийска дружина.

Г. г. народни представители! На 26 мартъ т. г., 9 часа вечерта, подпоручикътъ отъ I дружина Ковачевъ Петъръ Лазаровъ падна убитъ въ една отъ столичнитѣ улици. Едва стъпилъ въ живота, за който бѣ получилъ солидно военно образование, покойникътъ всецѣло бѣ предаденъ въ служба на народа и държавата. Младъ, вдъхновенъ отъ дълга къмъ народа си и държавата, той бѣше отличенъ въ службата си. Вѣренъ на дълга си и горещата обичъ къмъ родината си и народа си, той оставаше безстрашенъ стражъ на поста си и като изпълнителъ на единъ високъ граждански дългъ, падна убитъ.

Неговото неутинимо семейство виждаше въ него единствената гордостъ и надежда и единчката си подкрѣпа. Той остава баща на 70 години и майка на 60 години, стари сиротици безъ всякаква поддръжка.

Като имаме предъ видъ гореизложеното, молимъ ви, г. г. народни представители, да гласувате настоящето предложение за отпущане еднократна държавна помощ на неутешимитѣ родители, които дадоха най-скъпата за единъ родител жертва предъ олтара на отечеството.

Вноситель: Т. Кожухаровъ. Поддържатъ: Ср. п. Петровъ, П. Кушевъ, Вл. Талевъ, Н. Кемилевъ, Д. Тодоровъ, Хр. Господиновъ Ц, Хр. Димитровъ, Йор. Ангеловъ, Д. Цвѣта-

новъ, П. Разсукановъ, Н. Сребърниковъ, Н. Пждаревъ, Пв. Пупешковъ, А. Милковски, Сл. Висилевъ, Ц. Бръшляновъ, Ив. Лѣкарски, Ст. Никифоровъ, Н. Рачевъ, Гр. Василевъ, С. Стояновъ, Хр. Михайловъ, А. Сталийски, М. Марковъ, Н. Колушевъ, Д. Гоговъ, Л. Вълчевъ, д-ръ В. Руменовъ, В. Домузчиевъ, Ив. Каранджуловъ, А. Кайпиевъ, Г. Семерджиевъ, П. Найденовъ, Д. Гоговъ, П. Желѣзковъ, А. Михайковъ, П. Ивановъ.

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за отпущане еднократна държавна помощ на родителитѣ на убития подпоручикъ отъ I Софийска дружина Ковачевъ Петъръ Лазаровъ въ размѣръ 80.000 л.

„Отпуща се еднократна държавна помощ отъ 80.000 л. на родителитѣ на убития подпоручикъ Ковачевъ Петъръ Лазаровъ — Лазаръ и Христена Ковачеви отъ София“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението за отпущане еднократна държавна помощ на родителитѣ на убития подпоручикъ отъ I софийска дружина Ковачевъ Петъръ Лазаровъ въ размѣръ 80.000 л., моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Приетъ е втората точка отъ дневния редъ — трето четене на законопроекта за разрешаване на Бургаската градска община да сключи заемъ.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ Г. Терзиевъ (д. сг.): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣненіе).

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за разрешаване на Бургаската градска община да сключи заемъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

(Вж. приложение № 41, Т. II)

Минаваме къмъ следующата точка отъ дневния редъ — продължение разискванията по бюджетопроекта за разходите по Министерството на външнитѣ работи и на изпѣданията за 1925/1926 финансова година.

Има думата г. министърътъ на външнитѣ работи.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. г. народни представители! На 10 т. м., когато бѣше поставенъ на второ четене бюджетопроектътъ на държавата, се изказаха мнения, дали трѣбва или не трѣбва да станатъ обширни дебати по отдѣлнитѣ бюджети за всѣко едно министерство, следъ като сж станали такива общо по цѣлия бюджетопроектъ. Посени се като аргументъ за това факта, че не всички отъ д. г. министритѣ сж присѣствували при общитѣ дебати по бюджета отъ една страна, а отъ друга страна — хубавата традиция отъ миналото, при която действително сж ставали обширни дебати при разглеждането бюджетопроекта на всѣко едно министерство. Правителството се изказа противъ това мнение. И азъ считамъ за дългъ да подчертая сега, че то бѣ противъ, не отъ желанието да се отнеме възможността за законния и полезенъ контролъ, които народното представителство трѣбва да упражнява върху всѣки единъ отъ ресоритѣ на държавната машина, но стори това, ржководимо само отъ желанието да се спечели време. Докато въ хубавото минало време, съгласно конституцията, парламентарнитѣ сесии траеха по четири месеца, ето, миналата година сесията трая седемъ месеца, тази година ние сме въ шестия месецъ, а предъ насъ стои бюджетопроектътъ на държавата и много други законопроекти, които трѣбва да бъдатъ разглеждани, а още не сж разглеждани. За да спечелимъ време, правителството желае да

се избегнат обширните дебати по отделните бюджети. Частно по бюджетопоекта на Министерството на външните работи азъ мога да подчертая това, което г. министър-председателят каза, че по въпросите от външната политика народното представителство има вече случаи на четири пъти да изкаже своите преценки, при общите дебати по бюджета за пети път, а съ даването възможност да се говори отделно по бюджетопоекта на всяко министерство за шести път се разисква по външната политика. При това положение, естествено, ще се повторят много нѣща, които сж казани по-рано, и мажно е да се допусне, че ще се добави нѣщо ново. И азъ още отсега се обмѣлявам да констатирамъ, че въпреки загубването на две заседания съ тѣзи дебати, не можахъ да чуя нищо ново било като критика на ръководството на външната политика на правителството, било евентуално въ посочване на нѣкои нови насоки. Азъ ще се помъча да отговоря на онѣзи бележки и въпроси, които се поставиха отъ г. г. ораторите на опозицията.

Почвамъ съ бележките за веществените разходи. Уважаниятъ г. Малиновъ въ тази област каза нѣща, които никой отъ другите не спомена, като посочи даже на единъ параграфъ, който, споредъ него, и въ миналото не билъ добре застъпванъ, а сега още по-малко, защото се е отишло къмъ намаляване на кредита. Думата е за кредита, отпусканъ за поддържане мебелите и вешите въ легациите. Азъ съмъ длъженъ отъ тукъ да му благодаря за тази преценка, която направи — че въобще много малко се отпуска за веществени разходи въ легациите и че ние сме зле представени въ това отношение. На 9 юний правителството свари повече отъ нашите легации въ едно плачевно състояние. Не само частъ отъ мебелите бѣха повредени и развалени, но една голѣма частъ отъ инвентара липсваше. Още въ първо време се даде нареждане да се почне едно постепенно обзавеждане на легациите съ онова, което е строго необходимо и което може да бѣде посрещнато съ средствата отъ бюджета. Въ това отношение въ продължение на две години се направи нѣщо, но то е далечъ още да бѣде достатъчно. Все пакъ се направи нѣщо, предимно въ легациите въ трите голѣми столици на великите сили и въ нѣкои по-малки столици въ централна Европа, където оскудицата бѣше особено голѣма. Миналата година кредитътъ по този параграфъ бѣше 150 хиляди лева. Разбира се, голѣма частъ се харчеше въ чужда валута. Сега въ § 16 кредитътъ е само 100 хиляди лева. Привидно има едно намаление, но въ сжщностъ не е така, защото въ § 5 за веществени разходи при министерството сж предвидени други 50,000 л., които миналата година не бѣха предвидени; така че, събрани, се получава сжщата цифра, която имаме миналата година — 150,000 л. за поддържане мебелите въ легациите. Това раздѣление направихме, за да има по-голѣма прегледност, какво ще се харчи въ български левове и какво въ чужда валута. Това е причината, която е докарала тази разлика въ цифри.

Другъ никой не направи бележка по веществените разходи.

Минавамъ къмъ загатванията, които се направиха за персонала въ легациите. Особено наблегна върху това уважаниятъ г. Малиновъ, като самъ посочи на важността на този въпросъ и направи преценка, по какъвъ начинъ трѣбва да става изборътъ на лицата, които трѣбва да бѣдатъ натоварени съ шефството на нашите легации въ чужбина. Той ми зададе единъ въпросъ, на който поиска да му отговоря. Той каза, че билъ узналъ, че правителството било направило усилия, за да привлече на работа видни общественици на тѣзи постове, но по едни или други причини това не станало. Той самъ потърси обяснения и даде нѣкои. Първото нѣщо, което той посочи, това сж малките финансови средства, които се даватъ на шефовете, на нашите представители въ чужбина. Азъ ще прибавя, че има много други причини, отъ разнo естество, но между тѣхъ не на последно мѣсто е и онази причина, която се крие въ това, че доста трудно е, за да не кажа много трудно, да се представява въ чужбина, въ сегашно време, една малка победена страна, каквато е България.

Направиха се бележки въ това отношение особено за пресата и за нашата пропаганда, че тя не била добре организирана и не била добре водена. Пакъ сжщо г. Малиновъ посочи, че ние може-би не харчимъ толкова, колкото трѣбва да се харчи въ тази област, когато други харчатъ луди пари, за да успѣятъ да иматъ добра преса и по-широка пропаганда.

Г. г. народни представители! Въпросътъ за пресата и за пропагандата е много важенъ и много деликатенъ. Кон сж условията, отъ които зависи добрата преса и добрата пропаганда? Споредъ мене, това сж главно три. На първо мѣсто общото политическо положение на държавата. България, бидейки въ числото на онѣзи държави, които воюваха на страната на централните сили, бидейки въ числото на победените и не разчитайки не само на съюзи, но и на други нѣкои по-интимни връзки съ другите държави, естествено, е поставена въ много неблагоприятни условия за организиране на една добра преса и добра пропаганда въ чужбина. Второто условие за успѣхъ въ тази област е подборътъ на персонала, който ще бѣде натоваренъ съ тази дейност, да освѣтлява въ чужбина онова, което става у насъ, и да предава онова, което става тамъ. Въ това отношение правителството пожела да намѣри най-добритѣ, най-опитните, най-способните; направи апелъ къмъ всинца, които могатъ да бѣдатъ полезни въ тази област, не се сире предъ никакви рамки на политически убеждения или други нѣкои ограничения. Обърнахме се и къмъ дружеството на журналистите, за да може то само да посочи най-добритѣ отъ своите членове, които да поематъ отговорни мѣста по тази служба. Съ една постепенностъ и безшумностъ, лицата можахъ да взематъ своите мѣста въ чужбина и да се организира тукъ Дирекцията на печата.

Третото условие за успѣха на пресата и пропагандата, може-би най-важното за сегашните времена, това сж средствата, които се оставятъ на разположение за тази дейност. Азъ ще ви посоча тукъ само като примѣръ, какъ е разпредѣленъ бюджетътъ за тази дейностъ въ една отъ новообразуваните държави въ сѣдна Европа, която, макаръ по стопанска мощъ далечъ да ни надминава, но по повърхностъ, по число на населението, по общи политически нужди не се различава твърде много отъ насъ. Тамъ само по бюджета на Министерството на просвѣщенiето, за културни сношения съ чужбина, е гласувана една сума, която надминава 24 милиона лева. По бюджета на Министерството на външните работи само за информационна служба сж отредени 18 милиона лева; за посрѣщане на чужди гости — 1,500,000 л.; за пропаганда въ истинската смисълъ на думата — 21 милиона лева; за публикации, пакъ за пропаганда — 21 милиона лева; за разносъ по горните служби, за телеграми, канцеларски и т. н. — 14 милиона лева; за участие въ международни изложби — 1,600,000 л. Само по бюджета на Министерския съветъ за прегледъ на вътрешния печатъ и неговите насоки сж отредени 16 милиона лева. Бюджетътъ на Дирекцията на печата и телеграфната агенция надминава 22 милиона лева; за издаването на два официлни вестници, пакъ съ такава информационна целъ, е предвиденъ разходъ отъ 21 милиона лева. Общата цифра на официалните кредити, които сж отпуснати за тази преса и пропаганда, надминава 156 милиона лева. А дългиятъ бюджетъ на нашето Министерство на външните работи за тази година, заедно съ легациите, възлиза на общата цифра 84 милиона лева. Какво отъ него се отдѣля за пресата се вижда въ § 24 отъ сегашния бюджетъ. Естествено, при по-голѣми средства на разположение, самата служба може да бѣде по-правилно организирана и по-ефикасно извършвана. Съ онова, което се е отпуснало досега въ бюджета, уредени сж следущите издания, значително разширени, въ сравнение съ завареното на 9 юний, и постепенно разширявани въ рамките на средствата, които сж давани на разположение.

Дирекцията на печата издава два бюлетина, единиятъ на български, другия на френски, които излизатъ два или три пъти на день, нѣщо, което бѣше и въ миналото; издава се единъ прегледъ на чуждия печатъ, който сжществуваше и по-рано; единъ повѣрителенъ бюлетинъ, който сжществуваше и въ миналото и единъ бюлетинъ на информационното бюро, сега въведенъ, който излиза два пъти на день; единъ бюлетинъ, специаленъ, до провинциалните вестници, за да имъ даваме по-повѣрена информация — нѣщо, което въ миналото нѣмаше; единъ икономически бюлетинъ, който се издава на френски и нѣмски и се праща въ чужбина — тоже сега въведенъ; единъ бюлетинъ за писма отъ чужбина — сведения отъ представителите на пресата въ чужбина, които сведения сж доста много ценни за всички, които се интересуватъ отъ стопанския и политическия животъ на страните, въ които имаме представители. Освенъ това, въ Виена се издава на нѣмски единъ седмиченъ бюлетинъ за събитията въ България, а въ Парижъ при особени случаи, за освѣт-

ление на обществото по важните въпроси които ни засягат, се издават брошури от стопански, етнически и политически характер на френски, италиански и английски. Публикуват се книги на чужди писатели, които третираят въпроси, които засягат нас и които биха били от значение да бъдат разпространени въ чужбина. Така също и Българската телеграфна агенция, както въ миналото така и сега, продължава да дава своите съобщения въ телеграми до легациите и своите кореспонденти въ чужбина. Вън от това, изданието на в. „La Bulgarie“ се подобри не само по формата, но и по съдържанието. Днес той дава едно пълно и изчерпателно отражение на цълия живот въ нашата страна. По този начин се дава възможност на чужденците чрез колоните на един наш вестник да следят всичко онова, което става у нас. Организираме и въвеждаме, че въ близко бъдеще ще можем да почнем издаването на едно месечно списание на английски език, за да можем по-важните въпроси да ги изнасяме въ формата на статии и да ги представяме на разположение на читателите от англосаксонската раса. Също така въ България ще трябва да почне издаването на един вестник на нѣмски език, който да има специално стопански характер, за да свързва нашата страна с немските страни.

Персоналите, които е ангажиран, както въ началото споменах, е онзи, който можахме да намеримъ като най-добър въ страната. И сега правителството с готовност ще приеме усилията на всеки един от нашите журналисти, писатели и общественници, които могат и желаят да допринесат нѣщо въ тази област, въ посоките, които вече сж начертани. За да може да се разшири тази дейност, г. г. народни представители, тази година е предвидена въ \$ 15 една сума малко по-голяма, отколкото бѣше предвидена миналата година, която сума ще ни позволи да нормализираме службата и да я извършваме по единъ начинъ по-системно, отколкото досега.

Това сж само бележките, които бѣха направени по веществените разходи и по персонала от г. г. ораторите, които говориха. Всичко друго бѣ само общи критики по външната политика на правителството — критики по сжщество. Считамъ за дълъг да се спра и да дамъ отговоръ на нѣкои бележки, които направиха и по сжщество.

Като синтез на цялата критика се явява констатацията, която направи г. Малиновъ и която той свежда въ две точки: правителството въ своята политика не прави нищо друго освенъ да изпълнява скрупулозно всички свои задължения, поети по договора за миръ, отъ една страна, и отъ друга — боязливо и колебливо да се опитва да се застъпва за малкото право, които ни сж предвидени въ договорите. Другите от г. г. ораторите, които говориха, направиха претенции много по-подробни и по-тежки. Азъ ще се опитамъ съвсемъ накратко да дамъ отговоръ и на тѣхъ. И въ миналото сѣмъ ималъ случай да отговарямъ поотделно на тѣзи въпроси, но сега, понеже се повдигнаха отново, азъ трѣбва да отговоря.

Бележките се свеждат до нѣколко въпроси. На първо мѣсто стоятъ репарационните плащания, финансовите ни задължения, споредъ Ньойския договоръ. Изказаха се разни претенции. Каза се, че нищо не било направено или твърде малко било направено за намаление, за отсрочване или за съвършеното анулиране на нашите репарационни плащания. Г. г. народни представители! Ние заварихме репарационната проблема въ голѣмия си дълъг уредена съ спогодбата отъ 28 мартъ 1923 г., съ една спогодба, въ която се определяше плащането на траншъ а отъ 550 милиона златни лева за 60 години, и траншъ б, за който трѣбваше да се приказва следъ 30 години. Добре или зле, този голѣмъ въпросъ бѣше уреденъ. Азъ имамъ случай да кажа, че тази спогодба можеше да бѣде много по-благоприятна, ако тя бѣше станала преди рурската окупация, когато съществуваша по-благоприятни условия да бѣде уредена съ по-малки плащания за българската държава. Този благоприятенъ моментъ се изпусна и ние трѣбваше по-късно, при много по-тежки условия, да подпишемъ тази спогодба.

Това, което имаше да решава днешното правителство, бѣше въпросътъ за окупационните плащания.

Както е известно на почитаемото народно представителство, отъ последователните тукъ изложения и въ комисията и при одобрението на самата спогодба този въпросъ бѣше разрешенъ, като първоначално исканата сума отъ България 250 милиона златни лева биде намалена на 25 милиона лева, а срокътъ за изплащането биде продълженъ отъ три години на десетъ години. Това е, което можахме да реализираме.

Правителството после си създаде за целъ да съкрати разходите за издръжката на Репарационната комисия. Много упорити и последователни постѣпки и усилия направи правителството и тукъ, и въ чужбина, главно въ столиците на великите държави, за да можемъ да успѣемъ въ тази си целъ. И действително тази осень ние получихме съкращаването на разходите по издръжката на Репарационната комисия отъ 35 милиона лева на 7 милиона лева годишно, както и намаление на самата комисия по значение, като голѣмите лица, които я съставяха, си отидоха или си отиватъ, а на тѣхно мѣсто оставатъ по-второстепенни представители, при една декларация, която преди нѣколко дни получихме, че съ изтичането на тази година и тази комисия, въ този си съставъ, ще бѣде вече анулирана и служителите по репарациите ще бѣдатъ повѣрени на отделни секретари при легациите на трите държави, които ще изпълняватъ само една наблюдателна роля, а не контролно-режоводна, каквато бѣше досега ролята на комисията, която си отива.

Това сж, може-би, малки икономии за бюджета, но туй е, което можеше да се направи. Въ всеки случай туй, е единъ отъ органите, който бѣ предвиденъ отъ мирните договори, и който ние се мъчимъ да ликвидираме.

Въ туй отношение се изнесе твърдението, които, за голѣмо съжаление, се поддържатъ отъ хора, които не би трѣбвало да ги поддържатъ. Защото този, който може да чете мирните договори и може да ги тълкува, когато имъ дава значение такова, каквото не може да имъ се даде, трѣбвало би да се допусне, че не небрежност, но нѣкакви по-други мотиви го раководятъ, когато изнася такива твърдения. Думата ми е за обвинението, което тукъ отъ трибуната се хвърли отъ единъ компетентенъ ужъ по тази материя ораторъ, че правителството е сключило спогодба съ Сърбо-хърватско-словенската държава на 26 ноември 1923 г. за изплащане реквизиционните задължения, тогава, когато не е трѣбвало да сключва такава една спогодба. И значи — това бѣше неговото заключение — сумата, предвидена по тази спогодба, отъ 300 милиона лева, е сума, дадена, безъ да е трѣбвало да бѣде дадена тя.

Министър-председател А. Ц. Цанковъ: Разсипничество било, се казва.

Министъръ Х. Калфовъ: Азъ не ще влѣза въ подробно разглеждане на този въпросъ. Ще кажа само, че едно внимателно прочитане на членове отъ Ньойския и Версайския договори, които регламентиратъ тази материя, е достатъчно да убеди всеки единъ обективенъ четецъ, че въпросътъ не стои тъй, както го изнесе той ораторъ. Тази материя, която е разрешена съ спогодбата отъ 26 ноември 1923 г., е уредена въ чл. 177 буква г отъ Ньойския договоръ, а пъкъ въ Версайския договоръ е уредена въ чл. 297 буква д. Азъ нѣма да се разпростра, но ще кажа, че въ тази материя българската държава е третирана много по-жестоко, отколкото е третирана перманската държава; за насъ сж предвидени тежести, които за Германия не сж приведени, но тѣзи тежести сж договорни, ние сме ги подписали и ще ги изпълнимъ. Повече отъ това не ще кажа като обяснение, защото волятъ се преговори съ други държави, отъ интересъ за които е да не правимъ публични разсъждения. Който отъ г. г. народните представители желае да бѣде подробно осветленъ по тази материя; защото тя е особено важна, нека дойде въ Външното министерство и ще получи изчерпателни осветления. Но твърдението, което се направи, е не само несериозно, но и некоректно, защото се повдигатъ въпроси отъ такова естество, което засяга дълбоко и болю българската душа.

Тукъ се направи една обща ценка по отношение на репарациите, като се каза, че само България плаща, когато никой другъ не плащалъ, т. е. ние сме били избрани най-лошия път. Г. г. народни представители! Вече за четвърти път тази материя тукъ се разглежда. Какво направилъ една велика Германия, това е другъ въпросъ, но и това, което тя направи, ние виждаме въ края на крайщата въ какво се свежда. Свежда се къмъ една спогодба, която горе-долу отговаря на тази и за нашите плащания. Планътъ Доусъ не с нищо друго, освенъ едно доброволно съгласие на Германия да извърши плащанията, предвидени въ нейните договори, нѣщо, което и ние направихме съ спогодбите отъ 28 мартъ 1923 г. и 28 мартъ 1924 г. Че други държави, като Австрия и Унгария, били успѣли да получатъ възможностъ или да не плащатъ нищо, или да имъ отсрочатъ плащанията, това е вѣрно, това е така, но съ цената на какво тѣ достигнаха отлагания на своите плащания? Г-да! Австрия получи една помощъ, за да може да задръжи своето положение, но съ цената на какво?

Азъ оставямъ настрана голѣмото сътресение въ Австрия и декларирането имъ, че почти сж въ фалитъ. Тъ абдикираха смѣхъременно отъ своята стопанска и финансова самостоятелност, тѣ повѣриха уредбата на своя бюджетъ, на своитѣ приходи и разходи, на чужденеца, направиха чужденеца арбитъръ на тѣхнитѣ каси. Азъ не зная, дали има българинъ — и не вѣрвамъ да има — който може да защитава, че и едната, и другата наши репарационни спогодби сж добри, че сж справедливи, че България спроведливо плаща тѣзи суми. Азъ не вѣрвамъ, казвамъ, да има такъвъ българинъ. Но въпрѣки това, да отиваме въ другата крайност, би било неразумно, би било несползено, защото то би се svelo къмъ неизпълнение на договора и къмъ абдикиране въ стопанско и финансово отношение. Ето защо, когато се разсуждава по този въпросъ и се говорятъ само общи фрази, нищо не се допринася. Щѣше да бѣде много добре, ако г. г. ораторитѣ кажеха по всѣки единъ въпросъ конкретно какво би могло да направи правителството, което то не е направило, и тогава да се обвини въ бездействие или въ незнание, или въ недобра воля, или въ каквото щете. Но така, само съ общи фрази да се казва, че другитѣ не плащали, а ние плащаме, съ туй въпросътъ не се разрешава. Че ще дойде време, когато не ще можемъ да плащаме по никой начинъ, това е ясно за всички ни. И ние го изнасяме навсѣкѣде. Но докато този моментъ не е още дошълъ, да бързаме да антиципираме, въ бруталния смисълъ на думата, това значи да даваме поводъ да кажатъ, че ние саботираме, а това значи ние сами да разклатимъ общото положение на страната.

Другъ важенъ въпросъ, по който се изказаха преценки, това е въпросътъ за военнитѣ клаузи на договора за миръ. Кажа се, че нищо не е извоювано въ тази област. Г. г. народни представители! Правителството прави всичко, което му е възможно, за да успѣе да снабди държавата съ необходимитѣ средства и сили за запазване реда и социалния строй на страната. Въ това отношение презъ м. септември м. г. се получи едно решение на Обществото на народитѣ, което ни дава правото да вѣрваме, че въ най-близко бъдаще, следъ като оформимъ нѣкои наши законодателни мѣроприятия, военноконтролнитѣ ликвидационенъ органъ ще си отиде окончателно. Вънъ отъ това, нѣколко пъти държавата получи възможностъ да засили своитѣ отбранителни средства, за да може да преживѣе нѣкои критически моменти, които на нѣколко пъти се представиха въ нашия вътрешенъ политически животъ.

Друга бележка се направи по единъ отъ много важнитѣ и голѣми въпроси — въпросъ, който постави и г. Малиновъ — за излиза на Егъя. Излизатъ на Егъя е единъ отъ нашитѣ политически, стопански и национални въпроси. Но, г. г. народни представители, този въпросъ е толкова голѣмъ, толкова важенъ, че той не засѣга само насъ, но засѣга и голѣми европейски държави. Неговото ежечасно изкарване на сцената не ще ни донесе нищо добро — вмѣсто да изпичемъ вжиди, ще извадимъ очи. Но това не значи, че правителството е съ скръстени ръце. Българското правителство още презъ лѣтото на 1923 г., при подписването на Лозанския договоръ, направи декларация, която напълно запазва всички наши права по този въпросъ. Пъкъ тѣ до подписването на Лозанския договоръ ние направихме една декларация, която поискаме да бѣде вписана въ документитѣ на конференцията и която също така залазваше всички наши права. Това не стига, разбира се. Последователно, когато по-благоприятни условия сж позволявали да изнесемъ този въпросъ където и да било, ние сме го правили. И ако правителството не е работило въ тази област, какъ тогава да си обяснимъ идването на уважени г. де Ла Бара, който презъ м. май м. г. дойде тукъ като специаленъ претеникъ на атинското правителство да направи койкъдето предложение за разрешението на този въпросъ? Това предложение спонтанно отъ Атина ли е? Не. Обаче условията, които той донесе, бѣха такива, че основно проучени отъ правителството, тѣ се намѣриха незадоволителни и правителството ги отхвърли, като подчерта становището, на което стоише при подписването на Лозанския договоръ. Не е само това. Презъ октомври месецъ м. г. на конференцията въ Булонъ сюръ меръ на демократическитѣ партии, присъстващитѣ наши другари можаха да видятъ по каквъ тържественъ начинъ едно, макаръ неотговорно лице, но доста високоставено, подчерта значението на този въпросъ за българската държава. И на много други мѣста се повдига този въпросъ, само че опортюно — тамъ, където ще има полза, да се повдига и където може да се разисква. Но въ дневнитѣ времена да се поставя този въпросъ на разискване така,

както ние го разбираме, това е повече отъ нѣумѣстно; това значи да поставимъ цѣлия въпросъ въ съвсемъ неблагоприятна свѣтлина. И тоя въпросъ, г. г. народни представители, както всички други наши въпроси — било репарационния, било военната проблема, било за малцинствата — има и добрата и slabата страна, че е въпросъ европейски, не само български или балкански. Животътъ на международното семейство е така преплетенъ, че отдѣлни единични отъ това семейство не могатъ да решаватъ сами своитѣ проблеми. Отъ тамъ иде и за насъ мъчнотията, всички тия въпроси да ги разрешаваме по-бързо и по-успѣшно. Но това не ни обезкуражава, това не ни отчайва; наopak, то ни кара да се окуражимъ и съ по-голѣма боля и твърдостъ да продължимъ да работимъ въ всички посоки и пѣтечки, които могатъ да се използватъ за доброто разрешение на тѣзи въпроси.

Направеното отъ правителството по въпроса за малцинствата сжко бѣше доста разкритикувано тукъ. Единъ отъ г. г. ораторитѣ даже каза, че въпросътъ за малцинствата билъ станалъ за правителствената политика affaire d'honneur, че всички неговии сили били средоточени върху него и трѣбвало да получимъ или успѣхъ или разгромъ. Съвсемъ не тѣй се разрешаватъ, споредъ правителството, въпроситѣ отъ такова значение. Не капризностъ и настроение трѣбва да се влага въ тѣхъ, а логика, спокойствие и дълбоко съзнание за отговорноститѣ. Не само този въпросъ, но и всички други въпроси се повдигатъ и разрешаватъ като се държи смѣтка за условията и за обстоятелствата. Въпросътъ за малцинствата е извънредно важенъ, извънредно деликатенъ въпросъ за насъ. Отъ неговото разрешение зависи моралния миръ не само у насъ, но и около насъ. И той действително е билъ предметъ на голѣми грижи отъ страна на правителството. Всичко, каквото бѣше възможно да се направи за неговото разрешение, се направи. Но, ако г. Малиновъ би ималъ право да констатира, че презъ м. септември м. г. е имало придобивка, която сега, презъ м. мартъ, е загубена, азъ не виждамъ къде е правотата на г. Пастухова, който следъ като до 2 февруарий т. г. никогата не е признавалъ, че е имало придобивка на позиции, дойде онзи день да ни казва тукъ, че сме нагубили позиции, че това е едно поражение. Или преди 2 февруарий той е казвалъ истината, или пѣкъ сега, следъ 2 февруарий. Никога г. Пастуховъ, нито тукъ отъ трибуната, нито отъ колонитѣ на вестника, въ който той изказва своитѣ преценки, не е казвалъ кое е истината. Тукъ той се опита съ голѣмъ жаръ да изтъкне важността на този въпросъ и да посочи, че ако прави нѣкаква преценка и критики, това той прави отъ съвсемъ чисти побуждения, отъ желанието да бѣде полезенъ на България и на правителството.

К. Пастуховъ (с. д): Само на България.

Министъръ Х. Калфовъ: Приемамъ. Само на България — добре. — Той ме обвини една-ли не въ дезертьорство по този въпросъ при неговото разрешаване въ Женева. Азъ мога смѣло да заявя, че досега — защото бъдащото не може да се пророкува — никѣде не съмъ билъ въ положението на дезертьоръ. Но ако речемъ да ровимъ близкото минало, мога да посоча нѣколко дати, въ които той и неговитѣ приятели не могатъ да твърдятъ, че не сж въ такава положение.

Г. Пенчевъ (с. д): Де? Кога?

Министъръ-председателъ А. Ц. Цанковъ: Спокойствие, г-да.

Министъръ Х. Калфовъ: Желаете ли, г. Пастуховъ, да посоча факти?

К. Пастуховъ (с. д): Дребния човѣкъ винаги ще си остане дребенъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Права Ви бележка, г. Пастуховъ. Това, което говорите, е несправилно.

К. Пастуховъ (с. д): Г. Калфовъ отъ вѣтра е тукъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Моля, г. Пастуховъ!

И. Петровъ (д. ср): Г. Пастуховъ! Онзи день, когато говорихте, никой не Ви пресича. Слушайте и Вие сега г. министра.

К. Лулчевъ (с. д): Това е било кардиналенъ въпросъ по външната политика!

Министър Х. Калфовъ: Вие не можете да разберете къде сж кардиналните въпроси.

К. Лулчевъ (с. д.): Вие много ги разбирате!

Министър-председател А. Ц. Цанковъ: Писарът на Йорданъ Йоновъ да млъчи.

Министър Х. Калфовъ: Понеже желаете факти, ето ги. Когато тръбвало да се спасява България от тежкото положение, въ което бѣше изпаднала въ 1918 г., политическото течение, което отказа да поеме отговорност за положението тогава — нѣщо, което много се отрази върху поведението на правителството и на държавата — бѣше именно онова течение, къмъ което принадлежи г. Пастуховъ. Отговорността тогава остана да лежи върху плещитѣ на две политически течения, които имаха гражданската доблестъ да поематъ цѣлата тежестъ и да изнесатъ трагизма на положението.

Н. Пастуховъ (с. д.): (Възразява нѣщо)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Азъ констатирамъ, че г. Пастуховъ казва оскърбителни думи по адресъ на г. министъра на външнитѣ работи. Г. Пастуховъ, вие трѣбва да оттеглите оскърбителнитѣ си думи къмъ г. министъра. Можете да бъдете по-търпеливи и да чуете какво ще каже.

Д. Нейковъ (с. д.): Защо г. министърътъ ни характеризира като дезертьори?

Н. Пастуховъ (с. д.): Азъ не мога да заличавамъ каузата на властелюбци.

Министър Х. Калфовъ: Въ края на трагичната 1922 г., когато най-яростно вилѣеше режимътъ на дружбанитѣ, отправиха се атели къмъ политическото течение на г. Пастухова и лично къмъ г. Пастуховъ да вземе участие за спасението на страната. Но нито неговата политическа партия, нито той лично имаха доблестта да се ангажиратъ. Трѣбваше лично г. Казасовъ съ своята гражданска доблестъ да вземе дѣлътъ отъ участие, който се падаше на политическото течение, къмъ което той принадлежеше, въ акцията на 9 юний. И тогава пакъ тѣ не бѣха на своя постъ.

Х. Христовъ (с. д.): Изглежда, че много добре разбиратъ тия въпроси.

Г. Чешмеджиевъ (с. д.): Поставете на дневенъ редъ този въпросъ, за да се обясни всичко.

Н. Пастуховъ (с. д.): Поставете на дневенъ редъ тѣзи въпроси, да говоримъ открито и тогава ще видимъ кой и какъ е изпълнилъ своята роля. (Тропане по банкитѣ отъ сговориститѣ) И вземете решение отъ своя господарь да говорите.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ, Моля, г. Пастуховъ!

Д. Тодоровъ (д. сг.): Въ тая Камара има единъ човѣкъ, който говори когато иска, колкото иска и за каквото иска. Това сте вие, г. Пастуховъ. Нѣма ли да спрете, за да изслушаме г. министъра?

Министър Х. Калфовъ: Постоянно чете уроци по парламентаризмъ, а когато се касае за него, не ги изпълнява.

И. Петровъ (д. сг.): (Къмъ социалдемократитѣ) По-рано искахте да ви се споменатъ имената на интерниранитѣ хора отъ васъ. Г. Русевъ ви ги съобщи и вие ревахте. Сега искате факти, съобщаватъ ги — пакъ ревете. (Възражения отъ социалдемократитѣ)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Моля, г-да!

Министър Х. Калфовъ: Другъ единъ примѣръ, г. г. народни представители, който илюстрира мисълта, която г. Пастуховъ искаше онзи день, че желае да помага на България! Миналата година, когато България преживѣваше най-критични моменти, презъ месецъ февруарий, той и неговитѣ приятели успѣха да наложатъ решение на

своята партия да оттеглятъ г. Казасова отъ кабинета. Това е помощта, която даватъ на България.

Д. Нейковъ (с. д.): Това е инсинуация.

Министър Х. Калфовъ: Това сж факти.

Д. Нейковъ (с. д.): Вие бѣхте недостоини, за да бъдемъ при васъ.

Н. Кемилевъ (д. сг.): Ти бѣше Юдата въ тази работа.

Д. Нейковъ (с. д.): Вие провалихте 9 юний и затуй не можехме да стоимъ при васъ.

И. Петровъ (д. сг.): Най-малко на тебъ подобава да говоришъ на тая тема, защото ти си ми говорилъ друго.

Министър Х. Калфовъ: Но още по-прѣсенъ случай за това какъ тѣ помагатъ на България.

Х. Христовъ (с. д.): Поразберете тѣзи работи и тогава приказвайте. Въ нашата партия не личноститѣ решаватъ, а конгреса.

Министър Х. Калфовъ: Г. г. народни представители! Миналото лѣто между другитѣ чужденци, които пожелаха да дойдатъ въ България да я видятъ, да я опознаятъ отъ близо, за да изнесатъ истината въ чужбина бѣше и уважаемиятъ г. Вандервелдъ, приятель на нашитѣ социалдемократи. Той дойде тукъ при пълното съдействие, което му се даде и трѣбваше да му се даде, но тѣ го освѣтлиха, такива правилни преценки му дадоха за България и за нуждитѣ на България, особено за бѣжанцитѣ, че когато той отиде на западъ, знаете ли какво поведение държеше? Поведение такова, че той препоръча тамъ отъ висотата на своето мѣсто, за да бѣде България спасена и оздравена, една колаборация на комунисти, дружбани и широки, — че тѣ сж, които ще разрешатъ налитѣ национални въпроси.

К. Лулчевъ (с. д.): (Възразява нѣщо)

Министър Х. Калфовъ: Такава е преценката, която тѣ можаха да му дадатъ тукъ.

Х. Христовъ (с. д.): Това какво значи? Това значи, че за политически работи не му е говорено, че не сме го занимавали съ наши вътрешни политически дребнуци.

Министър Х. Калфовъ: Щомъ не го поставихте въ контактъ съ министър-председателя, това показва колко сте желали да го освѣтлите по положението у насъ.

Х. Христовъ (с. д.): Не сме го занимавали съ налитѣ политически комбинации тукъ. Ако сме го занимавали, друго щѣше да каже. Тамъ е въпросътъ.

И. Петровъ (д. сг.): Кажете, като политическа партия какъ го освѣтлихте върху общото политическо положение на страната?

И. Руневски (с. д.): Оставете да го освѣтимъ както ние разбираме, а не както вие разбирате.

И. Петровъ (д. сг.): Кажете, уважаемиятъ г. Саксовъ не му ли е говорилъ за общото политическо положение на страната? Не бѣше ли вапъ дълъгъ да го освѣтлите? Азъ бихъ желалъ да знамъ, съгласни ли сте съ тая реценца, която ви поднесе Вандервелдъ — да работите съ комуниститѣ и дружбанитѣ?

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля, г. Петровъ!

Министър Х. Калфовъ: Г. Пастуховъ, говорейки по въпроса за малцинствата, пожела да илюстрира своята мисълъ, като изказа преценката, че понеже правителството има единъ голѣмъ и капиталенъ неуспѣхъ въ това отношение, то трѣбвало да тегли послѣдствията отъ това за себе си — значи, да се оттегли. И той посочи примѣра на германската република, която вече смѣни редица правителства едно следъ друго, водейки своята политика за устояване интереситѣ си на западната граница и изобщо по договора. Каква е линията на поведение на германската република и каква е тая на българската държава, азъ тукъ

нѣма да ви разправямъ, защото всички я знаете. Германцитѣ почнаха една линия на поведение, която съответствува на тѣхното положение, на тѣхните сили и средства. Но ние, малката България, усвоихме една политика, която датира отъ 1919 г. съ туринето подписъ подъ договора, и я следваме логически и лоялно — ние се стараехме да извоюваме възможното, но повече не.

Но когато и тоя пътъ г. Пастуховъ дойде да заключи, че правителството трѣбвало да си отиде, защото имало неуспѣхъ по въпроса за малцинствата, азъ не знамъ той за кой пътъ изказва сѣщата тази мисль. Той я изказа и по интерпелацията за сѣмпотията, и при разискванията по тронното слово и когато се говори за полицията, и по закона за защита на държавата и по въпроса за подобрение положението на малцинствата — винаги туй е заключението му, което той вади. Но, г-да, това негово заключение датира не отъ тази сесия — то датира още отъ 11 юний 1923 г.

К. Лулчевъ (с. д): Това показва, че той е билъ предвидливъ.

Министъръ Х. Калфовъ: Ако прочетете всеизвестния в. „Епоха“, ще видите каква уводна статия е написалъ г. Пастуховъ, ще видите, че още на 11 юний 1923 г. той е изказалъ такава мисль, каквато и онзи денъ изказа. (Възгласения отъ социалдемократитѣ) Така че това нищо ново не внася въ тия дебати, въ които се вложи толкова жаръ и толкова патосъ.

К. Лулчевъ (с. д): Значи той е билъ последователенъ на себе си оттогава и досега.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. Пастуховъ се опита по този въпросъ да похвали грѣцкия парламентъ, а едновременно съ туй и да порицае неуспѣха на българското правителство. За мене, за моята логика, тия две работи сѣ несъвѣстими. На кое чувство той дава предимство — на едното или на другото? На коя преценка той дава предимство? Къде е той искренъ?

К. Пастуховъ (с. д): Не ми дава г. председателятъ да кажа.

Министъръ Х. Калфовъ: Ами Вие трѣбваше да кажете това въ Вашата речъ тукъ. Въ всѣки случай едното и друго не могатъ да вървятъ заедно.

Г. г. народни представители! Въпросътъ за малцинствата е единъ въпросъ много важенъ и много боленъ. Правителството прави всичко, какъто може, за да отвоюва и най-малките позиции по него. Онова, което направи съ протокола въ Женева презъ м. септември м. г., и онова, което трѣбваше да се констатира сега презъ м. мартъ въ Женева наново, за нѣкоя може да представлява единъ негативъ, но правителството счита, че това е максимумътъ, който ние можахме да получимъ.

Не е въпросъ за раздаване или нераздаване на брошурата по търнското клане, което раздаване можеше да предизвика това или онова заключение. Бждете спокойни, г. Пастуховъ, ние мислимъ за тая книжка и за много други. Тя отиде тамъ, където трѣбваше да отиде, и ще продължава да отива тамъ, където ѝ е мѣстото. Не е това, което може да бжде грѣшка на правителството. Онова, което сега въ м. мартъ се извърши въ Женева, е такова, че дава вѣра на правителството да разчита, какво въпросътъ за малцинствата не само че не е изоставенъ, не само че неговата важность не е намалена, но, напротивъ, той сега е изнесенъ въ Свѣта при Обществото на народитѣ, той сега е станалъ актуаленъ, сега се иска отговоръ отъ Гърция, сега ѝ се показва важностьта на отговора и, еднакво съ туй, готовностьта да се отиде докрай за реализирането на тия правдини. Не само туй, но сега се дава официално възможность на правителството да интервенира предъ тоя високъ съдъ на човѣчеството по тоя важенъ въпросъ — нѣщо, което довчера нѣмахме. Всички обективни хора които бѣха тамъ и които могатъ да съдятъ за тия работи, изказаха своитѣ преценки. Това не сѣ нѣща само субективни, но сѣ едни факти, обаче човѣкъ трѣбва да бжде обективенъ, за да може да ги прецени. Въ всѣки случай ние не можемъ да бждемъ голѣми оптимисти, но и голѣми песимисти нѣма да бждемъ, защото съ тоя песимизъмъ се прави едно зло — подготовка се обществото за неуспѣхъ, защото като се казва: „Въ туй нѣма успѣхъ“, хората си казватъ: „Българитѣ сѣ привыкли на неуспѣхъ и не остава, освенъ да имъ наложимъ“.

Безъ да бждемъ оптимисти, нѣма защо да бждемъ и песимисти. Ние вѣрваме въ правдата, въ истината, и въ правата на българския народъ и ще работимъ спокойно,

планомѣрно, упорито и неуклонно, — ще търсимъ моментитѣ и условията, при които ще можемъ да отвоюваме позиции. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

По другия, най-важния въпросъ, който е, бихъ казалъ именно взела на истинската политика, никой другъ, освенъ уважаемиятъ г. Малиновъ и г. Георговъ, не каза своята преценка. И каква е тя?

Г. Малиновъ имѣ тази година възможностьта да изкаже следущата преценка за нашето положение: той се бои, че ние сме изолирани; че ефектътъ, значи, отъ воденето на нашата политика е такъвъ, че българската държава е изолирана отъ свѣта — нѣщо, което г. Георговъ оспори, като каза: не че е изолирана, но, по-право казано, правителството не успѣ да намѣри най-добрата патечка, за да осигури симпатитѣ и поддрѣжката на великите сили и на другитѣ държави.

Азъ съмъ длъженъ да констатирамъ едно значително промѣняване въ преценката, която уважаемиятъ г. Малиновъ направи съ сегашната си речъ по външната политика на правителството, въ сравнение съ онази преценка, която той направи въ своята бележита речъ миналата година. Тогава, както си спомняте всички, г. г. народни представители, той изказа преценката, че ние трѣбва да търсимъ приятели — даже употребѣ думата покровители, които впоследствие той имѣ възможностьта да обясни, че е казана въ добрата, въ българската смисль на думата. Въ всѣки случай, той употребѣ тѣзи два термина: „приятели“ и „покровители“. Тази година, както виждате, неговото желание е по-малко не, бихъ казалъ, много по-скромно, защото той желае само да не бждемъ изолирани.

Мога съ спокойствие да ви увѣря, г. г. народни представители, че ние не само не сме изолирани, но че правителството работи и вѣрва, че успѣва да си осигури не само платоническата, но и активната симпатия на великите сили и на другитѣ народи. То работи чрезъ идеята за миръ и прогресъ да си извоюва едно мѣсто на симпатии и довѣрие, които да му позволятъ да поправи миналото.

Че такова е поведението на правителството, това не трѣбва да очудва никого, който си дава отчетъ какво е положението въ свѣта.

Не че днесъ трѣбва да разискваме тази голѣма проблема тукъ, но само за да изтъкна какво е гледището на правителството по този въпросъ въ една, може би, много груба и крайно несвършена форма, азъ ще кажа нѣколко думи.

За да се направи добро на малката България днесъ, трѣбва добрата воля и симпатия на всички, а за да ѝ се направи лошо, стига само единъ отъ победителитѣ да пожелае да го направи и всички други оставатъ парализирани. Искѣ се, не иска се — такова е положението. Нѣма какво да си правимъ илюзии. Трѣбва да гледаме трѣзво на нѣщата. Нека народътъ знае каква е истината и да черпи сили въ правата си кауза и въ своето благоразумие, за да изчака добри и честити дни.

Ето защо, казвамъ, да се прави предпочитание на едни предъ други, е крайно опасно и крайно рисковано въ днешнитѣ времена.

Българското правителство желае да живѣе въ миръ и приятелство съ всички и да сътрудничи на всички, които вървятъ по пътя на прогреса. Такава е била неговата линия на поведение досега, такава ще остане тя и за въ бждаще.

Бидейки скромно въ своитѣ искания, българското правителство ще изпълнява своитѣ задължения, но еднакво съ това то ще иска и другитѣ да дадатъ това, което сѣ обещали (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ), като въ тази своя политика то ще се налѣва не само на правното чувство на всички ръководни фактори, не само на чувствата на широкитѣ народни маси, които въ своя инстинктъ иматъ единъ усетъ къмъ международна правда и моралъ, но така сѣщо и на постепенната еволюция, която става изъ день въ день, която носи промѣни и която не може освенъ да ни обнадееди. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

А. Малиновъ (д): Искамъ да отправа една молба къмъ Васъ, г. министре. По-рано всички бивши министри подучаваха бюлетина на нашата Телеграфна агенция, заедно съ прегледъ на чуждия печатъ.

Министъръ Х. Калфовъ: Ще ви бжде изпращанъ.

А. Малиновъ (д): Харчимъ толкова пари — моля Ви се, изпращайте ни го.

Министъръ Х. Калфовъ: Станало е опущение.

Министър-председател А. Ц. Цанков: Азъ самъ не го получавамъ.

А. Малиновъ (д): Азъ го получавахъ, но спрѣха да ми го изпращатъ.

С. Костурковъ (р): Не се праща никому.

А. Малиновъ (д): Азъ го получавахъ.

Министър-председател А. Ц. Цанков: Опушение е направено.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие на бюджетопроекта на Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете)

„О Т Д Ъ Л Ъ I.

Глава I.

Централно управление“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на отдѣлъ I, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. приложение № 58, Т. I)

По този параграфъ комисията намали кредита за заплати и представителни на личния съставъ отъ 1.988.420 л. на 1.524.660 л. и кредита за добавъчно възнаграждение и 65% — отъ 1.650.000 л. на 1.500.000 л., вследствие на което и кредитътъ общо по § 1 се намалява отъ 3.638.420 л. на 3.024.660 л.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Петъръ Алековъ.

П. Алековъ (с. д): Г. г. народни представители! При разглеждането въ бюджетарната комисия на § 9 отъ бюджетопроекта за разходитѣ по Министерството на външнитѣ работи, който се отнася до личния съставъ на нашитѣ легации и консулства въ чужбина, азъ предложихъ да се прибави една забележка подъ „Москва“ въ смисълъ, че персональтъ на легацията въ Москва може да бѣде назначенъ само тогава, когато тя бѣде открита. Тогава се узна, че презъ течение на цѣлата минала година, макаръ ние да нѣмахме легация въ Москва, персональтъ ѝ е билъ попълненъ и е работилъ тукъ нѣколко въ София.

Министъръ Х. Калфовъ: Отъ четири години е тъй, г. Алековъ.

П. Алековъ (с. д): Тази забележка, която азъ предложихъ, бюджетарната комисия не можеше да не я приеме. Защото, когато ние нѣмаме открито едно учреждение, то се знае, не може и персональтъ да бѣде назначенъ.

Но това мое предложение предизвика г. министра на външнитѣ работи да се загрижи за сѣдбата на лицето, което е заемало този дипломатически постъ въ Москва, безъ да е ходило въ Москва, а е живѣло тукъ.

Г. Пенчевъ (с. д): Кой е той?

П. Алековъ (с. д): Азъ не искамъ да назовавамъ името. Касае се за нѣкой дипломатъ Х. — И г. министърътъ предложи и бюджетарната комисия прие да се постави въ § 1 длъжността „пълномощенъ министъръ на разположение“, но не зная защо г. докладчикътъ не докладва тъй измѣнения.

Министъръ Х. Калфовъ: Тя е поставена къмъ обяснителната таблица къмъ § 1.

П. Алековъ (с. д): При докладването на § 1 г. докладчикътъ трѣбваше да каже всички измѣнения, които сѣ направени отъ комисията въ обяснителната таблица къмъ този параграфъ.

Н. Лулчевъ (с. д): Разбира се, тъй се докладва.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): Азъ още не бѣхъ свършилъ доклада и Вие вземахте думата.

П. Алековъ (с. д): Вие свършихте и г. председателътъ ми даде думата.

Въ обяснителната таблица къмъ § 1 бюджетарната комисия направи следното допълнение: следъ „нему представителни“ прибави длъжността „пълномощенъ министъръ на разположение“ и то, забележете, при гласуването на § 9 отъ този бюджетопроектъ.

Г. г. народни представители! Правителството и Парламентътъ, въ лицето на неговото болшинство, намиратъ, че е било вече крайно време да се пристѣпи къмъ съкращаване на службитѣ. Изхвърлятъ се крайно 6 хиляди души на улицата, едни съ пенсия, други безъ пенсия, едни съ достатъчно средства да смѣстуватъ, други да гладуватъ. Закриватъ се мирови сѣдилища, закриватъ се телеграфопощенски станции, закриватъ се училища, за да се направятъ икономии въ държавния бюджетъ, и въ сѣщото това време — съжалявамъ, че нѣма тукъ председателътъ на бюджетарната комисия, за да изкаже и предъ него моето очудване, че той можа да постави на гласуване такава едно предложение — предвиждате синекюрни длъжности.

Министъръ Х. Калфовъ: Че Вие го предложихте, г. Алековъ! Бждете малко по-откровенъ!

П. Алековъ (с. д): Въ комисията, когато поискахте да поставите на гласуване това предложение, азъ протестирахъ, но после ви оставихъ да влѣзете въ кюсата, защото видѣхъ нажда отивате.

Отъ сговориститѣ: А-а-а!

И. Петровъ (д. сг): И тазъ хубава! Такъвъ е вашиятъ моралъ!

П. Алековъ (с. д): Недейте бърза! Когато се разглеждаше § 9 и когато се пледираше да стои пълномощниятъ министъръ г. Х, азъ казахъ на г. министра: ако имате нужда отъ това лице, предложете го да бѣде при Министерството, където е сега, а не да остане въ § 9. Това вие го нарекохте мое предложение.

Г. Т. Пѣевъ (д. сг): Вие предложихте въ бюджетарната комисия да се предвиди тази длъжностъ къмъ § 1, защото не пожелахте да остане на онова мѣсто, дето бѣше поставена.

П. Алековъ (с. д): Не, казахъ, че такава длъжностъ е правилно да бѣде къмъ § 1. Азъ не направихъ предложението, но предупредихъ, като казахъ — нѣма го г. министърътъ на финанситѣ да потвърди това — че ще взема думата по този въпросъ въ пленума. Какво ми туряте въ устата думи, които не съмъ казалъ, и какво ми приписвате действия, които не съмъ извършилъ.

Министъръ Х. Калфовъ: Фактитѣ сѣ такива, г. Алековъ.

П. Алековъ (с. д): Още въ бюджетарната комисия азъ заявихъ, че ще повдигна въпросъ въ пленума.

Г. г. народни представители! Азъ вземахъ думата, за да изкажа — както това направихъ въ комисията — моето възмущение, че когато се изхвърлятъ 6.000 души чиновници на улицата, се създаватъ синекюрни длъжности при Министерството на външнитѣ работи. (Ржоплъскания отъ социалдемократитѣ) Азъ предупредихъ и г. министра на финанситѣ.

Н. Кънчевъ (д. сг): За Васъ тъйи съкращения сѣ добре дошли: сега имате възможностъ да кльопате, че се съкращаватъ служби и да ни разпъвате на кръстъ. Знаемъ го!

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на външнитѣ работи.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. г. народни представители! Отъ четири години вече легацията въ Москва съществува въ бюджета като открита. По висши политически съображения не можеше въ 1923 г. и въ 1924 г., нито пъкъ сега да съкратимъ тази легация, защото трѣба да бѣдемъ готови всѣки моментъ да възстановимъ отноше-

нията си съ руската държава, ако политическите условия позволят. Ние не знаем в кой ден ще можем да възстановим тези отношения, а бюджетът не се прави всеки ден, и затуй трябва да имаме въ бюджета тази длъжност на разположение. По тези съображения се предвиде тази длъжност.

К. Пастуховъ (с. д.): При васъ никога нѣма да стане откриване на легацията въ Москва.

Министъръ Х. Калфовъ: При васъ още по-малко.

К. Пастуховъ (с. д.): Ние нѣма да я вишемъ. При васъ нѣма да стане — не го ли знаете?

Министъръ Х. Калфовъ: Отъ това нѣма да стане ни по-топло, ни по-студено.

П. Алековъ (с. д.): Правите съкращение на службите, а създавате синекюрни длъжности и назначавате пълномощни министри да си клатятъ краката!

Нѣкой отъ сговориститѣ: Ами ако дойде Керенски на власт, нѣма ли да влѣзете въ връзки съ Москва?

Министъръ Х. Калфовъ: Г. г. народни представители! Като се изнесе туй въ комисията, всички се съгласиха, че тази длъжностъ трябва да остане; съ това се съгласи и г. Алековъ. Така че легацията въ Москва се остави да съществува въ бюджета по общо съгласие на всички.

П. Алековъ (с. д.): Не е истина. Недейте изопачава думитѣ ми. Азъ протестирахъ, за дето се изхвърлятъ шест хиляди души чиновници, а се създава една синекюрна длъжностъ, за да не остане Х безъ работа.

Министъръ Х. Калфовъ: Това го чухме.

К. Кънчевъ (д. сг): Добре, да направимъ държавата сиропиталище!

Х. Баралиевъ (с. д.): Вие я правите.

К. Славовъ (с. д.): Вие създавате служби за партизани. С.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Моля, г-да, оставете г. министра да говори.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. г. народни представители! Легацията бѣше оставена да съществува въ бюджета, като се прибави една забележка, въ която изрично се казва, че ще бѣде назначенъ персоналитѣ тогава, когато фактически се открие легацията. Това се възприе и така остана. Тогава азъ повдигнахъ въпросъ, че сега числениятъ се титуляръ на тази легация е тукъ, въ София, на работа и е твърде много полезенъ за службата въ министерството, и че трябва да има вънъ отъ главния секретаръ единъ човѣкъ съ по-голяма опитностъ и тактъ, за да може да се занимава не само съ председателстване на комисии въ Външното министерство, но и съ посрѣщане и изпращане на чужденци и водене предварителни разговори, което е въ реда на нѣщата. Комисията уважи това мое искане и се предвидѣ въ обяснителната таблица единъ пълномощенъ министъръ на разположение I категории. Само че г. Алековъ нѣма търпение да изчака г. докладчика да изчете обяснителната таблица, а побърза да излѣзе да се изкаже по § 9, когато още разглеждаме § 1.

Тѣй че въпросътъ стои така, г. г. народни представители.

Азъ моля да бѣде прието туй предложение — да остане единъ пълномощенъ министъръ на разположение при Министерството на външнитѣ работи, защото е необходимо за службата. Ако е въпросъ за съкращаване на персонала, Министерството на външнитѣ работи е единственото, което, въ сравнение съ 1914 г., има съкращение на персонала съ 22%. По всички други министерства има увеличение на персонала, а само по Външното министерство има съкращение на персонала и то съ 22%. По-долу отъ това не може да се отиде.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Бюджетътъ на Министерството на външнитѣ работи тази година спрямо миналата е намаленъ ефективно съ 15 милиона лева. Има и други 15 милиона лева, които сѫ стари дългове, отнесени къмъ другъ бюджетъ. Тѣй щото намалението фактически е съ 15 милиона лева.

Сега по отношение на § 1. Г. Алековъ не изчака доклада. Въ числото на легациитѣ въ бюджета е предвидена и една легация въ Москва. Къмъ нея съществува и една забележка: (Чете) „Кредитътъ за заплати на персонала при легацията въ Москва ще се използва само следъ откриването ѝ“.

К. Пастуховъ (с. д.): Ама министърътъ казва друго.

Министъръ Х. Калфовъ: Точно така е.

К. Пастуховъ (с. д.): Значи, персоналитѣ не ще получава заплатата, но дипломатътъ ще получава.

Министъръ Х. Калфовъ: Имаме право да харчимъ за тази легация, когато я откриемъ — сега нѣмаме право.

К. Пастуховъ (с. д.): Г. Алековъ каза, че има на разположение дипломатъ за Москва, който получава заплатата.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. Алековъ забърка работата. Тя е много ясна.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля, г-да, оставете г. докладчика да се изкаже.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): По настояването на г. министра на външнитѣ работи, предвидѣ се въ централното управление единъ пълномощенъ министъръ на разположение. Това е всичката промѣна въ персонала на Външното министерство. Така стои работата.

К. Пастуховъ (с. д.): Значи, че има и е на разположение, а всичко друго е адвокатска работа.

П. Алековъ (с. д.): Азъ правя предложение думитѣ „Единъ пълномощенъ министъръ на разположение“ да се заличатъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложената отъ г. Алековъ поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Меншество, Събранието не приема.

Които приематъ § 1 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието „Веществени разходи“, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 2 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 3 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 4 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 5 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 6 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 7 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Х. Христовъ (с. д): Колко души вдигатъ рѣка, г. председателю. Приберете си хората.

А. Ляпчевъ (д. сг): Оспорвате ли?

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 8 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

„Легации и консулства“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава втора, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 9 — вж. приложение № 58, Т. I)

Въ този параграфъ комисията увеличи кредита за заплати, представителни и квартирни на личния съставъ отъ 3.104.560 л. на 3.119.020 л., а тоя за добавъчно възнаграждение на сѣщитѣ и 50% отъ 1.400.000 л. на 1.420.000 л., а по цѣлия параграфъ кредитътъ се увеличи отъ 4.504.560 лева на 4.539.020 л.

Въ обяснителната таблица къмъ § 9 сж станали следнитѣ измѣнения.

Съветникътъ въ легацията въ Парижъ се предвижда да бѣде първа категория, X класъ, съ допълнителна годишна заплата за длъжността 4.800 л.

Къмъ легацията въ „Москва“ се поставя забележка: „Кредитътъ за заплати на персонала при легацията въ Москва ще се използва само следъ откриването ѝ“.

Въ легацията въ Прага е предвиденъ единъ вторъ секретаръ, заведующъ счетоводната служба, той и домакинъ. Комисията заличи думитѣ „заведующъ счетоводната служба, той и домакинъ“. Прибавя се, единъ контрольоръ-счетоводителъ, той и домакинъ, IV-а категория, пореденъ № 147, съ годишна допълнителна заплата за длъжността 1.500 л., съ годишна заплата 12.060 л.; нему представителни 2.400 л. Така че тукъ броя на служителитѣ се увеличава отъ 3 на 4, а кредитътъ отъ 109.320 на 123.780.

Въ легацията Брюкселъ категорията на прислужника става отъ IV-а на VI-а.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 9, тъй както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете)

„Глава III.

„Поддържане иновѣрното и инославното духовенство“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава трета, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Пастуховъ (с. д): Г. председателю! Присъжествуваме на една фалшификация. Повикайте хората си. Чувате ли?

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Защо, г. Пастуховъ?

К. Пастуховъ (с. д): Защото нѣма кворумъ. Ние ли ще ви правимъ кворумъ. Думитѣ ни не слушате, а ни държите тукъ да присъжествуваме.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Мене ми се стива, че има кворумъ.

К. Лулчевъ (с. д): Ако ние излѣземъ, нѣма да има кворумъ.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 10 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 11, вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете)

„Глава IV.

„Общи вещевени разходи на министерството, легациитѣ, консулствата и на иновѣрното и инославно духовенство“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава четвърта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 12 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12, моля да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 13 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 14 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 15 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 16 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 17 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 18 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете)

„Глава V.
„Разни разходи“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава пета, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 19 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 20 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 20 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 21 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 22 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 23 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 24 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 6 милиона на 8 милиона лева.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 24 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Пастуховъ (с. д): Азъ бихъ искалъ да обясни г. докладчикътъ . . .

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Свърши се, г. Пастуховъ.

Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): Г-да! Въ миналогодишниятъ бюджетъ сж били 10 милиона.

К. Пастуховъ (с. д): Въ какви пари?

Министъръ Х. Калфовъ: Часть въ наша, часть въ чужда валута.

К. Лулчевъ (с. д): Ето вземелъ.

Министъръ Х. Калфовъ: Споредъ Васъ. Човѣкъ сжди за хората по себе си.

К. Пастуховъ (с. д): Азъ мисля, че г. докладчикътъ и г. министърътъ сж тукъ, за да даватъ нужнитъ обяснения.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Гласувано е, г. Пастуховъ, но ако Вие искате само обяснение отъ г. докладчика, нѣмамъ нищо противъ това.

К. Пастуховъ (с. д): Азъ искамъ обяснение и отъ г. министра и отъ г. докладчика, и смѣтамъ, че тѣ сж тукъ, за да даватъ обяснения на народнитъ представители.

Министъръ Х. Калфовъ: Конкретизирайте какво искате.

К. Пастуховъ (с. д): Искамъ да знамъ въ каква валута сж тѣзи 6 милиона, или, както комисията предлага, 8 милиона. Дали сж само въ наша валута или и въ чужда и следователно могатъ да станатъ 60 и 70 и 100 милиона лева. Този параграфъ, който бѣше навремето си, мисля § 6 или 9, за пръвъ пътъ Стамболийски поиска да му го гласува Народното събрание въ размѣръ на 6 милиона. По него тогава станаха разисквания; взеха думата компетентни хора, финансти, които сж сега пакъ народни представители, да искатъ разяснение отъ правителството въ каква валута ще се харчатъ тѣзи 6 милиона и не остана съмнение за народното представителство, че ще се харчатъ въ чужда валута. Т. е. че въ сѣщностъ не сж 6 милиона, но могатъ да станатъ и 70, и 80 милиона лева. Азъ бихъ желалъ това нѣщо да се уясни и ако се уясни, тогава азъ може би ще си кажа думата, какъ трѣбва да става изразходването на тази сума.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на външнитъ работи.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. г. народни представители! Отъ сумата, предвидена въ § 24, голѣмата часть се изразходва въ наша валута, но една часть отъ нея се изразходва въ чужда валута. Каква часть — не може да се преизира, това зависи отъ нуждитъ, за които се ангажира. Тази сума, обаче, не може да стигне тази цифра, която спомена г. Пастуховъ, 100 милиона лева.

К. Пастуховъ (с. д): Не, азъ не казахъ това.

Министъръ Х. Калфовъ: Г. Бозвелиевъ го каза.

К. Бозвелиевъ (с. д): Ако бжде въ швейцарски курсъ, ще бжде 100 милиона лева.

Министъръ Х. Калфовъ: Стига да внимавате, ще видите, че въ § 17 сж предвидени за разноски по пренасяне суми въ странство, комисиина, ажио, разлика въ курса, лихви и др. за текущата година 46 милиона лева. Обаче въ тази цифра 46 милиона влизатъ всичкитъ заплати на чиновническия персоналъ въ легациитъ и консулствата, веществени разходи, наемъ за помѣщения, купуване мебели, въобще влиза всичко, което се харчи въ чужбина. Лено е, че помѣ общата сума е 46 милиона лева, не могатъ да останатъ 100 милиона за § 24.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 25 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

— Докладчикъ Константинъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 26 вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Докладчик Константин Георгиев (д.сг): (Чете § 1
вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграф без изменение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете)

„Глава III Разни разходи“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат това заглавие, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 13 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 150.000 на 210.000 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 13 тъй, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 14 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 15 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 16 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 17 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 18 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 19 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение, като само премахна забележката къмъ него.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Константин Георгиев (д. сг): (Чете § 20 — вж. приложение № 58, Т. I)
Въ объяснителната таблица нѣма никакви промѣни.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ разглеждане на бюджетопроекта за разходите по Министерството на финансите за 1925/1926 финансова година.

Понеже г. докладчикътъ отсъствува, минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за подпомагане пострадалитѣ отъ войнитѣ.

Моля г. докладчика да го прочете.

Докладчик С. Василев (д. сг): (Прочита изцѣло законопроекта, заедно съ поправките и прибавките, приети на второ четене)

Министър генералъ И. Вълков: Г. г. народни представители! Азъ искамъ да направя едно предложение по буква „г“ на чл. 12, а именно, инвалидната пенсия на ония сираци, на които издръжката изцѣло е поета отъ фонда, да не се взема цялата, а само 80%, като 20% имъ се даватъ нарка за нѣкои нужди, които могатъ да имъ се появятъ при влизането въ живота.

Така че буква „г“ отъ чл. 12 ще стане така: „80% отъ инвалидната пенсия на ония сираци, на които издръжката изцѣло е поета отъ фонда за подпомагане на пострадалитѣ отъ войнитѣ“.

Моля да се приеме това мое предложение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ искамъ да направя едно разяснение по току-що прочетената буква „г“ отъ чл. 12 на закона. Мене ми се струва, че когато приехме предложението на г. Ляпчевъ, ние разбирахме, че вмѣняваме въ дългъ на фонда той да прибира пенсиятъ на сирацитѣ, защото иначе тѣ биха могли да бждатъ злоупотрѣбени. Но ако прибраната сума отъ пенсиятъ на сирацитѣ се изразходва, азъ мисля, че това е твърде много и още повече, че ние ще влѣземъ въ противоречие и съ единъ отъ последующитѣ членове, съ който решихме, на инвалидитѣ, когато бждатъ прибрани въ приютъ, да не имъ се взема пенсията. Така че бихме били несправедливи спрямо сирацитѣ. Нѣщо повече — ние бихме отишли малко назадъ. Сега-засега напр. директорътъ на русенското сиропиталище има грижата да прибира пенсиятъ на сирацитѣ, но пенсията на всѣки сиракъ се туря въ спешовна книжка, така че когато той стане пълнолѣтенъ, тя му се дава, или когато отиде да следва въ нѣкое учебно заведение, събраната сума отъ пенсията му се дава като едно допълнение за неговата издръжка. Ако г. министърътъ нѣма нищо противъ, азъ го моля да се съгласи да направи предложение въ смисълъ, да се прибави една забележка къмъ тази буква „г“ съ следното съдържание: „Събранитѣ суми отъ инвалиднитѣ пенсии на сирацитѣ се внасятъ на капитализиране и се предаватъ на сирацитѣ следъ тѣхното пълнолѣтие“. Нѣма смисълъ да бжде единъ приходъ на фонда пенсията на единъ сиракъ, защото тя е нѣщо твърде малко.

Министър генералъ И. Вълков: Г. г. народни представители! Азъ нѣмамъ нищо противъ предложението на г. Тодоровъ, тъй като то подобрява повече материалното положение на сирацитѣ, а именно, да се предава на сирака следъ неговото пълнолѣтие или следъ излизането му отъ учебно заведение или отъ пансиона, събраната сума отъ пенсията му. Азъ го моля да редактира по-добре забележката.

Г. Данаиловъ (д. сг): Г. председателю! Азъ смѣтамъ, че такива измѣнения не могатъ да ставатъ на трето четене.

Д. Тодоровъ (д. сг): Защо?

Г. Данаиловъ (д. сг): Де Ви е предложението?

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Г-да! Има едно предложение отъ г. министра на войната къмъ буква „г“ отъ чл. 12, която гласи: „Отъ инвалидната пенсия на ония сираци, на които издръжката изцѣло е поета отъ фонда за подпомагане пострадалитѣ отъ войнитѣ“, да се прибави следната забележка: „Тази пенсия се предава на сиратѣ следъ излизането имъ въ самостоятеленъ животъ“.

Г. Данаиловъ (д. сг): Искамъ думата.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Имате думата.

Г. Данаиловъ (д. сг): Азъ знамъ, че при трето четене ние не можемъ да вземаме думата, но съ тази поправка, която се прави, се измѣня досущъ смисълътъ на буква „г“ отъ чл. 12. Какъ е възможно, на сиракъ, който се възпитава за смѣтка на държавата, да му капитализираме още пенсията, а да не правимъ сжщото за сирака, който е при майка си, не се възпитава отъ държавата и си изяжда

пенсията? Естествено е, че с това се поражда една несправедливост, която до година ще искаме да поправим. Така не може да бъде. Азъ разбирамъ, както предложи най-напредъ и г. министърътъ, да се запазва една малка частъ, а именно 20% отъ пенсията, която може да потрѣбва на сирака, като излѣзе отъ учебното заведение, обаче да му запазваме пѣлата пенсия, за да му образуваме единъ капиталъ, това ще внесе една несправедливостъ.

Министъръ генералъ И. Вълковъ: Въ самия законъ е казано, че следъ излизането на сирака въ самостоятеленъ животъ нему се дава всичко необходимо, за да може да работи, т. е. да може да си купи уреди за нѣкои занаяти или за обработване на земята и т. н. Значи, като му се предаде тази сума, която е събрана отъ неговата пенсия, той съ нея ще може да си послужи за удовлетворяване на тѣзи нужди и фондътъ по-нататъкъ нѣма да се грижи за него.

Г. Данаиловъ (д. сг): Ами сирацитѣ, които сж при майкитѣ си?

Министъръ генералъ И. Вълковъ: За тѣхъ има други грижи, г. Данаиловъ.

В. Ганевъ (д. сг): Не мислите ли, че ще бждатъ поставени въ по-трудно положение сирацитѣ, които сж при майкитѣ си, отколкото сирацитѣ, които сж въ сиропиталищата? Ще се направи една несправедливостъ спрямо сирацитѣ, пѣлата издрѣжка на които лежи върху пенсията.

Министъръ генералъ И. Вълковъ: Ако оставимъ сирацитѣ, които сж при майкитѣ си, безъ всѣкакви други грижи, тогава да.

Докладчикъ С. Василевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ сиропиталищата ще бждатъ поставени кръглитѣ сираци, чиито пенсии не сж повече отъ 70—100 л. месечно. Ако ги вземете въ сиропиталищата и сложатъ тамъ, да предположимъ, въ продължение на 10 години, когато излѣзатъ, ще имъ дадете една сума отъ 10—15 хиляди лева. И безъ туй държавата е длъжна да имъ даде една такава сума, когато излѣзатъ. Следователно, вие му капитализирате пенсията. По-рано се разбираше, че на-стойничитѣ ще получаватъ пенсията на сирацитѣ, когато тия сираци не живѣятъ при тѣхъ, и възможно е да станатъ известни злоупотрѣбления съ тия пенсии. Но въпросътъ въ това отношение е уреденъ, всѣчки сираци получаватъ своитѣ пенсии чрезъ мировия съдия и нѣма опасностъ за злоупотрѣбление. Целта на предложението, което прави г. министърътъ, е на сирацитѣ, като станатъ пълнолѣтни, да имъ се даде една сума отъ 10—15 хиляди лева.

Тѣй че трѣбва да бждемъ единодушни по това предложение на г. министра на войната.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Балтовъ.

Н. Балтовъ (д. сг): Азъ схващамъ, че сиропиталището може да проявява една двойка грижа къмъ питомеца, когато той излѣзе отъ сиропиталището: или да се погрижи да му купи нужнитѣ инструменти и сѣчива за занаята, който той ще има да упражнява, или пъкъ, ако това не стори, да му събира пенсията, да му я капитализира и предаде въ момента, когато той излѣзе отъ сиропиталището. Азъ намирамъ, че първиятъ начинъ за грижа къмъ питомеца е по-ефикасенъ и по-полезенъ.

Докладчикъ С. Василевъ (д. сг): Той е предвиденъ въ закона.

Н. Балтовъ (д. сг): Сиропиталището ще има да опредѣли какви инструменти трѣбва да се купятъ и да прояви, така да се каже, една грижа и за бждашето на питомеца. Сумата, съ която ще трѣбва да се купятъ тѣзи инструменти, може да бжде по-голъма, отколкото евентуално капитализираната пенсия, или по-малка. Въ всѣки случай една грижа отъ страна на сиропиталището къмъ питомеца трѣбва да се проявява и една връзка между тѣхъ трѣбва да се запази. Сумата, която е събрана отъ капитализираната пенсия, може да бжде недостатъчна да се купятъ инструменти, а може и самиятъ питомецъ, излизайки отъ

сиропиталището и влизайки въ живота, да не бжде достатъчно ориентиранъ и съ достатъчно практически опитъ за да използва най-рационално тази сума. По-добре ще бжде, ако се възприеме първиятъ начинъ за подпомагане на питомцитѣ, които излизатъ отъ сиропиталищата, а именно сиропиталището да прояви грижа да му купи нужнитѣ инструменти и сѣчива за занаята, който ще упражнява питомеца, и да продължи така да сѣ каже грижата и надзора върху лицето.

Все пакъ може да се възприеме предложението, което г. министърътъ направи първоначално, щото 20 или 30% — процентътъ може да бжде и по-голъмъ — отъ пенсията да се капитализира и да се даде на сирака при излизането отъ сиропиталището, като една парична сума, независимо отъ грижата за купуване на инструменти и сѣчива, съ която да си подпомогне при първитѣ стѣпки въ живота, при упражняването на занаята или при създаване стопанството си.

Така че, моля, да не се приеме предложението на г. Тодорова да се капитализира пѣлата пенсия, а само известенъ процентъ, 30 или 50%, да се капитализира и предаде на питомеца, като заедно съ това сиропиталището се задължи да му купи нужнитѣ инструменти и сѣчива за упражняване на неговия занаятъ, да продължи грижата за него и да запази връзката между питомеца и себе си и по-нататъкъ.

Докладчикъ С. Василевъ (д. сг): Предложението на г. министра на войната съпада съ искането на Общия съюзъ на инвалидитѣ, вдовицитѣ и родителитѣ на загиналитѣ въ войнитѣ. Негови представители, които знаятъ най-добре този въпросъ, помолиха така да се разреши. Азъ, като докладчикъ на комисията, възприемамъ предложението на г. министра на войната.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ предложението отъ г. министра на войната забележка нѣмъ буква „г“ на чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Г-да! Искамъ да попитамъ, какъ се разбира чл. 19 отъ закона, за да се запише въ дневницѣтъ. Когато гласуваме чл. 19, предяви се искане да се подпомагатъ и кооперации. Дълга да ви припомнимъ чл. 19: (Чете) „На всѣчки безимотни инвалиди и пълнолѣтни сираци, способни да упражняватъ други занаяти, отдѣленieto съдействува за набавянето на необходимитѣ имъ за занаятето инструменти, уреди, пособия, мобилировка и пр., нужни за първоначалното обзавеждане. Въ такъвъ случай инвентарътъ трѣбва да се изплати отъ инвалидитѣ или сирацитѣ въ продължение на 10 години“.

Отъ страна на инвалидитѣ се предяви искане, да се подпомагатъ и тогава, когато нѣколкоина отъ тѣхъ биха образували една производителна кооперация. Комисията не предвидѣ специаленъ членъ за това, защото смѣтна, че е твърде логично, ако държавата помага на единъ отдѣленъ инвалидъ да си устрои работилница, съ много по-голъмо удоволствие и готовностъ ще помогне на 5, 6, 10 инвалиди — колкото споредъ закона за кооперациитѣ се изисква — които биха образували една кооперация, или едно събирателно дружество, за да работятъ съ общи сили.

Та смѣтамъ, че чл. 19 отъ закона не лишава инвалидитѣ да бждатъ подпомогнати и тогава, когато се организиратъ въ една производителна кооперация. Моля г. докладчика да ми каже, така ли да се разбира?

Докладчикъ С. Василевъ (д. сг): Комисията по Министерството на войната разбира смисъла на чл. 19 така, както го разбира народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ законопроекта за подпомагане пострадалитѣ отъ войнитѣ на трето четене, заедно съ гласуваната прибавка къмъ буква „г“ на чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

(Вж. приложение № 42, Т. II)

Пристапваме къмъ разглеждане бюджетопроекта за разходитѣ по Министерството на финанситѣ за 1925/1926 финансова година.

Има думата докладчикътъ г. Никола Рачевъ.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“

за разходитъ по Министерството на финанситъ за 1925/1926 финансова година“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

Глава I.

„Централно управление“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 1 — (вж. приложение № 58, Т. I)

Въ объяснителната таблица къмъ § 1, на стр. 10 и 11, комисията направи следните поправки:

Въ отдѣлението за митниците увеличи годишната допълнителна заплата за длъжността на експертъ-оценителъ митничари и на ревизоритъ по митнишката служба митничари отъ 3.000 л. на 4.800 л.

Въ бюро за тарифитъ, контролата по прилагането имъ и информации по тѣхъ сжщо увеличи годишната допълнителна заплата за длъжността на началника на бюро митничаръ отъ 3.600 л. на 4.800 л.

Въ контролната химическа лаборатория сжщо увеличи годишната допълнителна заплата за длъжността на началника-химикъ отъ 3.600 л. на 4.800 л.

Въ бюро по преследване контрабандитъ сжщо увеличи годишната допълнителна заплата за длъжността на началника на бюро митничаръ отъ 3.600 л. на 4.800 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 1 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 2 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 2, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 3 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 3, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 4 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 4, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Глава II.

„Държавна адвокатура.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 5 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 5, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Окръжни данъчни управления.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 6 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 6, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Околийски данъчни управления.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 7 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 7 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 8 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 8, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 9 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 9, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Глава III.

„М и т н и ц и.“

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 10 — вж. приложение № 58, Т. I)

Г. г. народни представители! Въ объяснителната таблица къмъ § 10 комисията направи следните поправки:

Заглавието на стр. 31, пунктъ 2: „Варненска митница съ клонове: Сарж-голъ, Дишъ-будахъ и Чаталъ-чешме“ ще се чете както следва: „Варненска митница“ — безъ имената на клоновете.

Комисията прие този параграфъ безъ измѣненіе.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 27, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 28 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Господиновъ I.

Х. Господиновъ I (д. ср): Г. г. народни представители! Искамъ да направя едно малко допълнение въ текста на този параграфъ, което стана и въ бюджетарната комисия, а именно следъ думитъ „награди на държавни служители“ да се добави: „награди на държавните служители, прослужили 25 и повече години“, по опредѣление отъ Министерския съветъ, както е казано по-надолу.

Министъръ П. Тодоровъ: Съгласенъ съмъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Това не се ли разбира, г. министре?

Министъръ П. Тодоровъ: По-хубаво е да се допълни.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): Значи текстътъ на § 28 става така: (Чете) „Възнаграждение на държавни служители за извънредна работа и на комисии; награди на държавни служители, прослужили 25 и повече години“ — по опредѣление отъ Министерския съветъ; „възнаграждение на частни лица — по опредѣление отъ Министерския съветъ“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. докладчикъ! Повтарятъ се думитъ „по опредѣление отъ Министерския съветъ“.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): Азъ ги повтарямъ само за да се разбере текста на параграфа, но ще се пише само единъ път.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 28 съ прибавката, предложена отъ г. Господиновъ I, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 29 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 29, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 30 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 30, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 31 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 31, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 32 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 32, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 33 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 33, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 34 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 34, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 35 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 35, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 36 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 36, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 37 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 37, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Глава VI.

„Ликвидационни учреждения.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 38 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 38, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Веществени разходи.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 39 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 39, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 40 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 40, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 41 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 41, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 42 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 42, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 43 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 43, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 44 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 44, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 45 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 45, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете)

„Глава VII.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 46 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 46, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 47 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 47, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 48 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 48, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): (Чете § 49 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 49, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): § 50 се зачерква.
§ 51 става § 50. (Чете го — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 51, който става § 50, както се прочете, като се зачеркне § 50, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Рачевъ (д. ср): § 52 става § 51. (Чете го — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 52, който става § 51, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Следва разглеждането на бюджетопоекта за разходитѣ на Върховната смѣтна палата и на окръжнитѣ смѣтни палати за 1925/1926 финансова година.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете)

Б Ю Д Ж Е Т Ъ

за разходитѣ на Върховната смѣтна палата и на окръжнитѣ смѣтни палати за 1925/1926 финансова година

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете)

„Върховна смѣтна палата“.

„Глава I.

„Централно управление.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава I, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете § 1 — вж. приложение № 58, Т. I)

Въ объяснителната таблица къмъ този параграфъ има едно измѣнение въ личния съставъ, и то такова, което се дължи на печатна погрѣшка. Въ личния съставъ на централното управление вмѣсто „домакинъ-касиеръ“ става „счетоводителъ“. Категорията остава IV, обаче вмѣсто № 169 става 196. Годишната допълнителна заплата за длъжността вмѣсто 900 л. става 1500 л. Това е една поправка.

Всичко друго остава така, както е отпечатано и внесено.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 1, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете)

„Глава II.

„Веществени разходи.“

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава II, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете § 2 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 2, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете § 3 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 3, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете § 4 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 4, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Нимонъ Георгиевъ (д. ср): (Чете § 5 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 5, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Кимонъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 9 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 9, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Кимонъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 10 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 10, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Кимонъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 11 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 11, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Кимонъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 12 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12 както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Кимонъ Георгиевъ (д. сг): (Чете § 13 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13 както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Понеже г. министърътъ на земледѣлието отсъствува поради болестъ, не ще може да се разгледа сега бюджетопроектъ за разходите на Министерството на земледѣлието и държавните имоти. Бюджетопроектъ на Министерството на благоустройството също не може да се разгледа сега, понеже отсъствува г. докладчикътъ.

Преминуваме къмъ точка 5 отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за уреждане на пансиони за децата на служителитъ по Българскитъ държавни желѣзници и пристанища.

Моля г. секретаря да докладва законопроекта.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„ЗАКОНЪ

за уреждане на пансиони за децата на служителитъ по българскитъ държавни желѣзници и пристанищата.“

Д-ръ Г. Яламовъ (с. д): Нѣма кворумъ, г. председателю.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има кворумъ.

Д-ръ Г. Яламовъ (с. д): Присѣтствуватъ само 65 души, г. председателю.

Министъръ Р. Маджаровъ: Азъ констатирамъ, че когато се дава помощъ на желѣзничарскитъ деца, се повдига въпросъ за кворумъ.

К. Кънчевъ (д. сг): Значи не желаятъ да се гласува.

Министъръ Р. Маджаровъ: Азъ само констатирамъ това.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 1. Уреждатъ се държавни пансиони за ученицитъ: а) деца на служителитъ по българскитъ държавни желѣзници и пристанищата;

б) сираци на служители по българскитъ държавни желѣзници и пристанищата, починали поради злополука,

презъ време на изпълнение службата по българскитъ държавни желѣзници и пристанищата;

в) деца на бивши служители по българскитъ държавни желѣзници и пристанищата, уволнени поради инвалидностъ, добила при изпълнение службата по българскитъ държавни желѣзници и пристанищата.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 2. Пансионитъ се уреждатъ предимно въ градоветъ, дето има висши или срѣдни професионални училища.

Опредѣлянето на тия градове става отъ министра на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 3. Въ пансионитъ се дава жилище и храна на ученицитъ и се полагатъ грижи за тѣхното възпитание.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 4. Всичкитъ разходи по прилагането на настоящия законъ се предвиждатъ въ бюджета на „фондъ за постройка на желѣзничарски квартири, лѣчебни заведения и пр.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 5. За ползуването отъ пансионитъ се плащатъ такси, размѣрътъ на които се опредѣля въ бюджета на горепоменатия фондъ и се внасятъ на приходъ въ сѣция фондъ.

Максималниятъ размѣръ на годишната такса се опредѣля на една шеста отъ годишната брутна заплата получавана отъ родителя на ученика въ началото на учебната година.

Освобождаватъ се отъ такса ученицитъ, указани въ т. „б“ и „в“ на чл. 1.“

Министъръ Р. Маджаровъ и К. Николовъ (д. сг): Въ втората алинея на чл. 5, вмѣсто „на една шеста“, да се каже: „до една шеста“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Както духте, има една печатна грѣшка. Вмѣсто „на една шеста“, трѣбва да бѣде „до една шеста“.

Които приематъ чл. 5 съ направената поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Секретаръ Н. Савовъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 6. Прилагането на настоящия законъ се урежда отъ правилникъ, одобренъ отъ министра на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ.“

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Минаваме на точка 6 отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за допълнение на чл. 3 „е“ и измѣнение на чл. 7 „е“ отъ закона за измѣнение и допълнение на законитъ за окръжнитъ съвети за градскитъ и селски общини.

Обаждатъ се: Не е раздаденъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Добре.

Минаваме на точка 7 отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за измѣнение нѣкои наказания въ наказателния законъ.

Х. Мирски (д): Нѣма г. министърътъ на правосъдието. Г. министърътъ трѣбва да присѣтствува при разглеждането на този законопроектъ, понеже е внесенъ по частна инициатива.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Именно, понеже е внесен по частна инициатива, затуй този законопроект може да се разгледа и без присъствието на г. министъра.

С. Ностурнов (р): Макарь и по частна инициатива да е внесен този законопроект, все пак трябва да бъде тук г. министърът на правосъдието, за да си каже думата.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Добре, отлага се.

Минаваме на точка 8 от дневния ред — първо четене законопроекта за въвеждане измънение на административните дѣленне територията на царството.

Х. Мирски (д): Нѣма г. министърът на вътрешнитѣ работи.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Понеже нѣма г. министърът минаваме къмъ точка 9 отъ дневния ред — първо четене законопроекта за измънение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху пиящата.

К. Кънчев (д. сг): Г. министърът на финанситѣ иска да мине тоя законопроектъ непременно. Той е бързъ, спошенъ. Разсрлнятъ нека отиде да извика г. министъра — той е тукъ въ кабинета си.

Х. Мирски (д): Докато дойде г. министърът на финанситѣ, да минемъ точка 10 — първо четене законопроекта за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата.

Министър Р. Маджаровъ: Добре, съгласенъ съмъ, съ условие, че нѣма да има сега на първото четене разисквания, а че такива ще станатъ при второто четене на законопроекта — да отиде сега въ комисията и при второто му четене да се разисква по него.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Г. министърът на желѣзницитѣ моли да се премине къмъ първото четене на законопроекта за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата, като е убеденъ, че сега нѣма да има разискване.

Понеже законопроектътъ е доста обширенъ, моля, да се съгласите да се прочетатъ само мотивитѣ, заглавието и първиятъ членъ.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да ги прочете.

Секретарь Н. Сазовъ (д. сг): (Прочита мотивитѣ, заглавието и чл. 1 на законопроекта — вж. приложение № 65, Т. I)

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ по начало законопроекта за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата и да се изпрати той въ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

И. Илиевъ (в): Законопроектътъ да отиде въ комисията, съ условие, че си запазваме правото при второто му четене да говоримъ по него.

К. Кънчев (д. сг): Разбира се.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Следва бюджетпроектътъ за разходитѣ по Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Най-удобното отъ всички министерства за съкращение е Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството. По туй министерство, заедно съ Дирекцията за трудовата повинностъ има едно намаляние за тая година отъ 61.252.600 л. (Чете)

„Б Ю Д Ж Е ТЪ“

за разходитѣ по Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

(Главна дирекция на пѣтищата, благоустройството и сградитѣ)

за 1925/1926 финансова година.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава I.

„Централно управление.“

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ заглавието на глава I, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 1 — вж. приложение № 58, Т. I)

Въ объяснителната таблица къмъ този параграфъ на стр. 22 комисията предвиди 1 помощникъ-началникъ на архитектурното отдѣление, категория II — 228, съ допълнителна годишна заплата 4800 л., всичко 23.400 л. и намали архитектуръ-инспекторитѣ отъ 4 на 3 съ кредитъ 130.200 л.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ § 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 2 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измънение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 3 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измънение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 4 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измънение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 5 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измънение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 6 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измънение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ § 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

„Държавно сръдно техническо училище.“

Председателстващ д-р Б. Вазов: Ония отъ васъ, които приематъ заглавието на глава II тѣй, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 7 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ това заглавие както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 8 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 9 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 10 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 11 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 12 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 13 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 14 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава III.

„Личенъ съставъ при окръжитъ“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава III както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 15 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Веществени разходи“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 16 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 16, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 17 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 17, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 18 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 18, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 19 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 19, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава IV.

„Разходи по държавнитъ пѣтица“.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 20 — вж. приложение № 58, Т. I)

Въ подробната таблица къмъ този параграфъ на стр. 9 въ „I. Бургазки окръгъ“ следъ думитъ „за съоръженията“ комисията прибави „разбиване“; на стр. 11 въ същата таблица замѣни „Хасково—гара Раковски—Ст. Загора, направа изкуственитъ съоръжения“ съ „Направа моста надъ Олудере по пѣтя Хасково—Кърджали“. Отдѣлнитъ цифри се заличиха, като се оставиха общитъ цифри за всѣки окръгъ.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 20 тъй, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 21 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 21, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 22 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 22, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 23 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 23, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 24 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 24, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 25 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 25, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 26 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 26, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 27 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 28 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 29 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава V.

„Разходи по държавнитъ здания“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 30 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 31 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията увеличи кредита по този параграфъ отъ 22.970.000 л. на 24.970.000 л.

Въ подробната таблица къмъ този параграфъ на стр. 15 къмъ „II. Министерство на вътрешнитъ работи и народното здраве“ се прибави точка 6: „За довършване санаториума за болни учители (Лиджене) — 2.000.000 л.“

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 31, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 32 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 6.300.000 на 4.300.000 л.

Въ подробната таблица къмъ този параграфъ на стр. 16 комисията заличи кредита отъ 2.000.000 л. „за направа санаториумъ за учители, болни отъ туберкулоза“, понеже се прехвърли къмъ § 31.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 32, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 33 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 33, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 34 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 34, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава VI.

„Разходи по благоустройството на населенитъ мѣста“.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 35 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 35, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 36 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 36, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 37 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 37, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 38 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 38, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 39 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 39, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 40 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 40, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 41 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 41, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 42 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 42, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 43 — вж. приложение № 58, Т. I)
Въ подробната таблица къмъ този параграфъ на стр. 17 комисията замѣни текста на пунктъ 1 съ следния текстъ: „За преустройство и ремонтване на централнитѣ отоплення и електрически инсталации въ Софийския и Евксиноградския дворци“, съ сѣщия кредитъ — 1.500.000 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 43 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 44 — вж. приложение № 58, Т. I)
Въ забележката къмъ този параграфъ на петия редъ по погрѣшка е отпечатано „§ 3“, вмѣсто „§ 1“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 44 тѣй, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава VII. „Общи разходи“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат прочетеното заглавие, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 45 — вж. приложение № 58, Т. I)
Въ края на текста на този параграфъ, а именно следъ думитѣ: „отъ населението“ комисията прибави думитѣ: „отъ които 100.000 л. на „Ясливъ“ въ София“.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 45 тѣй, както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 46 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 46, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 47 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 47, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 48 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 48, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 49 — вж. приложение № 58, Т. I)

Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата на родниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Мене ми се струва, г. г. народни представители, че тая забележка не би трѣвало да съществува въ бюджета, ако и да съзнавамъ, че въ нѣкои случаи дневнитѣ пари, които се даватъ на чиновницитѣ, които се изпращатъ въ командировка, сѣ съвсемъ недостатъчни. Не може съ забележка въ бюджета да се измѣни закона за държавнитѣ служители, въ които е опредѣленъ точно размѣра на дневнитѣ пари, които трѣба да се даватъ на чиновницитѣ, които се изпращатъ въ командировка. Вѣрно е, че се чувствува нужда отъ едно такова увеличление, защото, както казахъ, размѣрътъ на дневнитѣ, които се даватъ на чиновницитѣ, които се изпращатъ въ командировка, е незначителенъ. Но желателно е да се направи съответното измѣнение въ закона за държавнитѣ служители, за да може да се уреди този въпросъ съ законъ, а не съ една забележка, която, споредъ мене, е незаконно поставена тукъ. Не може, както казахъ, съ забележки въ бюджета да се измѣнятъ разпорѣжденията на единъ приетъ отъ Народното събрание законъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. министърътъ на желѣзницитѣ.

Министъръ Р. Маджаровъ: Контролътъ по изравняване на сумитѣ е пълненъ, защото министърътъ на финанситѣ е, който ще контролира; но забележката е необходима, защото при сегашното положение е невъзможно да се изпрати човѣкъ въ командировка. Азъ моля Народното събрание, предъ видъ на необходимостта, — като общиятъ кредитъ си остава сѣщиятъ — да приеме тази забележка така, както е предвидена.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ комисията се разисква тоя въпросъ и се опредѣли сумата да бѣде два милиона лева поради това, че специални бригади се изпращатъ за изучаване на нови трасета и нови шосета — както бѣ съ пътя Дювлянтъ — Кричимъ и др. Затуй азъ ходатайствувамъ предъ Народното събрание да приеме забележката, както е предвидена въ бюджета.

Х. Мирски (д): Азъ чухъ обясненията въ комисията и напълно съмъ съгласенъ съ нейнитѣ мотиви, но предлагамъ, щото въ бъдаше да се измѣни тая практика: да гласуваме въ бюджета положения, които трѣба да се прокаратъ съ законъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 49 както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 50 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 50, моля да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 51 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 51, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 52 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 52, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 53 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 53, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събрането приема.

Доцладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 54 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат § 54, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 55 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 55, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. ст): (Чете § 56 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ изменение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 56, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 57 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 57, моля да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ **Й. Ганчевъ** (д. сг): (Чете § 58 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приемат § 58, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ **Й. Ганчевъ** (д. ст): (Чете § 59 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 59, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 60 — вж. приложение № 58. Т. I)
Въ текста на този параграфъ има една печатна погрѣшка: вмѣсто 1924 г. трѣбва да се чете 1924/1925 г.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приемат § 60 т.й, както се докладва, съ направената поправка, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Следва доклад на бюджетопроекта на Трудовата дирекция.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Б Ю Д Ж Е Т Ъ“

за разходитъ по Министерството на общественитъ сгради,
пжтищата и благоустройството,

(Главна дирекция на трудовата повинност).
за 1925/1926 финансова година".

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приематъ
загаването, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка.
Болшинство, Събранието приема.

Донладчикъ И. Ганчевъ (д. ст): (Чете § 1 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣненіе.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 1 както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. ст): (Чете § 2 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ изменение.

Председателствуващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 2, както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ **Й. Ганчевъ** (д. сг): (Чете § 8 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 3, както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болишинство, Събранието приема.

Докладчикът Й. Ганчев (д. ст.): (Чете § 4 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграф без изменение.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приемат § 4, както се прочете, моля, да вдигнат ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ **Й. Ганчевъ** (д. сг): (Чете § 5 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 5 както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Донладчикъ И. Ганчевъ (д. ст): (Чете § 6— вж. при-
ложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 6 както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик **Й. Ганчев** (д. сг): (Чете § 7 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграф без изменение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 7 както се прочете, моля, да вдигнат рака. Болишинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 8 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣненіе.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 8 както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. ст): (Чете § 9 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ д-ръ Б. Вазов: Които приемат § 9 както се прочете, моля, да вдигнат ржч. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ **И. Ганчевъ** (д. сг): (Чете § 10 — вж. приложение № 58 Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣненіе.

Председателстващ д-р Б. Вазов: Които приемат § 10 както се прочете, моля, да вдигнат ржка. Болшинство. Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. ст): (Чете § 11 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстваващ д-р Б. Вазов: Които приемат § 11 както се прочете, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава II.

„Имуществени разходи“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава II, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 12 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 12 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 13 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 13 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 14 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 14 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 15 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията намали кредита по този параграфъ отъ 3.000.000 на 2.500.000 л.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 15 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 16 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 16 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 17 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 17 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 18 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 18 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 19 — вж. приложение № 58, Т. I)

Въ текста на този параграфъ следъ думата „стопанствата“ комисията прибави думитъ „и бюрата“, като кредитътъ отъ 1.500.000 л. се увеличи на 2.000.000 л.; разликата отъ 500.000 л. ще се вземе отъ намалението на кредита по § 15.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 19 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 20 — вж. приложение № 58, Т. I)

Къмъ текста на този параграфъ комисията прибави накрая: „и за откупуване на изсѣченъ грубъ дървенъ материятъ отъ горскитъ власти“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 20 както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете)

„Глава III.

„Разни разходи“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ заглавието на глава III, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 21 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 21 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 22 — вж. приложение № 58, Т. I)
По този параграфъ не се предвижда кредитъ.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 22 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 23 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 23 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 24 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 24 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 25 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 25 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 26 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 26 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): (Чете § 27 — вж. приложение № 58, Т. I)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ § 27 както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): Въ объяснителната таблица станаха следнитъ промѣни.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Казвайте, по кой параграфъ.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): § 1 — „В. Технически отдѣлъ“.

С. Костурновъ (р): Трѣбваше да се докладва, когато се гласува параграфътъ.

Докладчикъ И. Ганчевъ (д. сг): На стр. 7 вмѣсто „архиваръ-регистраторъ“ ще остане само „архиваръ“. Категорията остава V, поредния № 49 се поправя на 50, годишната допълнителна заплата за длъжността отъ 360 л.

се увеличава на 720 л., или всичко 11.760 л. годишна заплата.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат тия измѣнения въ объяснителната таблица по § 1 тѣй, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): Пакъ по сѣщия § 1, на стр. 8 отъ объяснителната таблица, въ личния съставъ на „Обущарска фабрика и шиваческа работилница“ се направи една малка поправка: вмѣсто „дѣловодител-ковчезникъ“, става „ковчезникъ-дѣловодителъ“, категория IV — 93, годишна допълнителна заплата 600 л. вмѣсто 720 л., или всичко 13.560. Това се прави за да се спази категорията. Въ отдѣла „Експлоатацията“ се предвиждатъ вмѣсто „1 майсторъ специалистъ мотористъ“ — двама, като кредитътъ става 25.920 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тия поправки, тѣй както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): По сѣщия параграфъ на стр. 9 отъ объяснителната таблица, въ „Техническа служба“, вмѣсто „1 механикъ“, предвиждатъ се 2 механици и кредитътъ се удвоява; вмѣсто 3 майстори специалисти гатеристи, предвиждатъ се 4; като остава сѣщиятъ кредитъ; и вмѣсто 1 машинистъ за две смѣни при газгенератора, ставатъ двама, като кредитътъ се удвоява.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тая поправка въ объяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): По сѣщия параграфъ на стр. 9 отъ объяснителната таблица въ „Трудово горско стопанство „Гешова планина“, вмѣсто „дѣловодител-ковчезникъ“ става „ковчезникъ-дѣловодителъ“, категория IV — 93, годишна допълнителна заплата 600 л., или всичко 13.560 л.

К. Лулчевъ (с. д): Каква е разликата?

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): Тази поправка се прави, за да се запази категорията.

По „превозна служба“ вмѣсто 1 надзирателъ ставатъ 2 надзиратели, като кредитътъ се удвоява.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тѣзи поправки въ объяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): По сѣщия параграфъ, на стр. 11 въ „Околийски трудови групи“, вмѣсто 144 уредници, предвиждатъ се 140, като кредитътъ се намалява отъ 1.416.960 на 1.377.600 л.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тази поправка въ объяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Й. Ганчевъ (д. сг): Пакъ по § 1, на стр. 11, за надничари специалисти въ „Трудовото горско стопанство „Генишъ-ада — Лонгоза“ — вмѣсто 100.000 л., предвиждатъ се 200.000 л. и за „Трудовото горско стопанство „Гешова-планина“ вмѣсто 521.700 л., предвиждатъ се 421.700 л. Общата цифра не се измѣнява.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приематъ тия поправки въ объяснителната таблица, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Свършихме съ бюджетопроекта за разходите на Главната дирекция на трудовата повинност.

Следва сега бюджетопроектътъ за разходите по Министерството на земледѣлието и на държавнитъ имоти.

Г. министърътъ на земледѣлието, както казахъ, е боленъ и затуй отлагамъ разглеждането на този бюджетопроектъ за утре. Въ случай че г. министърътъ и утре е боленъ, ...

Министъръ Р. Маджаровъ: Въ негово отсъствие ще приемемъ бюджетопроекта.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Пристъпваме къмъ точка 9 отъ дневния редъ: първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху цитетата.

С. Костурковъ (р): и **М. Донсузовъ** (с. д): Нѣма кворумъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Понеже законопроектътъ е доста обширенъ, моля да се прочетатъ само мотивитъ, първиятъ и последниятъ му членове.

А. Н. Минновъ и **С. Костурковъ** (р): Нѣма кворумъ.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: За какво нѣма кворумъ? За да се прочете законопроектътъ има кворумъ. Които г. г. народни представители приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, първиятъ и последниятъ членове, понеже законопроектътъ е доста обширенъ, и за да остане време да се говори повече, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете мотивитъ, първия и последния членове на законопроекта.

Секретаръ Г. Терзиевъ (д. сг): (Прочита мотивитъ, първия и последния членове на законопроекта — вж. приложение № 66, Т. I)

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цочо Братановъ.

Ц. Братановъ (с. д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Още въ миналата сесия на Камарата ние се занимахме съ акциза и се прие едно измѣнение на старото полсжение. Съ настоящия законопроектъ този данъкъ се почти унищожаваше.

Г. г. народни представители! Акцизътъ като данъкъ трѣбваше отдавна да се махне, затуй защото той носи много лоши послѣствия: първо, той е служилъ за потисничество на една грамадна частъ отъ нашето население, второ, заставялъ е частъ отъ населението — особено селското — да ставатъ контрабандисти, и трето, той никога не е давалъ едни реални доходи на държавата. Макаръ че г. министърътъ на финанситъ се позовава на данни, какво систематически приходитъ на държавата отъ този данъкъ сж се увеличавали, сжко така е вѣрно, че систематически сж се увеличавали и разходите за акцизната администрация. Едва ли половината отъ събраната сума отъ акциза остава като чистъ приходъ на държавата. Всички чувствуватъ, че този данъкъ трѣбва да бѣде премахнатъ. Обаче така, както е предвидено въ законопроекта, — акцизътъ отъ 80.000.000 л. да се прехвърли въ формата на допълнителенъ поземеленъ данъкъ върху лозята и овошнитъ градини — струва ми се, това е най-малко издържано.

Миналата година съ закона за измѣнение и допълнение на закона за данъка върху общия доходъ се възстанови поземелениятъ данъкъ, като за база се взема старото разпредѣление на земитъ споредъ тѣхната доходност. Споредъ това разпредѣление, най-недоходни се смѣтатъ горитъ; поземелниятъ налогъ върху тѣхъ, заедно съ върхнинитъ, се движи между 50 ст. и 2-60 л. на декаръ. Като малко по-доходни се смѣтатъ нивитъ; поземелниятъ налогъ върху тѣхъ се движи между 6-10 л. и 18-24 л. на декаръ. Трети по доходност се смѣтатъ ливадитъ; тѣхниятъ поземеленъ налогъ се движи между 8-96 л. и 14-36 л. на декаръ. Четвърти по доходност се смѣтатъ лозята; поземелниятъ налогъ върху тѣхъ се движи между 12-80 л. и 46-80 л. на декаръ. Пети по доходност сж овошнитъ градини, поземелниятъ налогъ върху които се движи между 20-24 л. и 87-63 на декаръ. И най-после, най-доходни се смѣтатъ зеленчуковитъ градини, поземелниятъ налогъ върху които се движи между 17-60 л. и 123-20 л. на декаръ.

Лозята и овошнитъ градини днесъ-затнесъ си плащатъ поземеленъ данъкъ. Споредъ настоящия законопроектъ, акцизътъ отъ 80.000.000 л. се прехвърля въ видъ на допълнителенъ поземеленъ налогъ върху лозята и овошнитъ градини, като се спазва сжщата тази градация на земитъ по доходност, която се има предъ видъ при опредѣлянето на поземелния данъкъ. Когато се опредѣля поземелниятъ налогъ, винаги се гледа той да съответствува на доходността на почвата и на културата. Пристига миналата година поземеленъ налогъ се движи между 2-5-6% върху чистия доходъ. Ако приемемъ да

разхвърлимъ 80-тѣ милиона лева акцизъ въ формата на допълнителенъ поземеленъ налогъ върху сѣществувашитѣ лозя и овощни градини, ние ще получимъ едни поразително голѣми цифри. Защо?

Споредъ статистиката на Министерството на земледѣлието, у насъ има около 460 хиляди декара лозя. Отъ тѣхъ американскитѣ лозя — т. е. лозята, отъ облагането на които може да се очаква най-голѣмъ приходъ — сѣ само 260 хиляди декара кръгло. Отъ това количество трѣбва да бѣдатъ спаднати лозята, които не сѣ по-стари отъ три години и които по закона се освобождаватъ отъ данѣкъ; значи това количество, 260 хиляди декара ще се намали още повече. Старитѣ лозя, се нападатъ масово отъ филоксера, и тѣзи отъ тѣхъ, които бѣдатъ обявени за филоксерни, сѣщо се освобождаватъ отъ данѣкъ. Върху какво количество декари Министерството на финанситѣ ще разпредѣли допълнителния поземеленъ налогъ, това точно не може да се установи, но въ никой случай тѣ не могатъ да бѣдатъ повече отъ 300 хиляди декара.

Овощни градини у насъ по статистиката има около 150 хиляди декара; но съ постановлението въ законопроекта, че и 20 дръвчета, които сѣ прѣснати, се смѣтатъ за единъ декаръ овощна градина, вѣроятнo тия 150 хиляди декара ще се увеличатъ.

Следователно, съ допълнителенъ поземеленъ данѣкъ ще бѣдатъ обложени най-много 400 или 500 хиляди декара лозя и овощни градини. Ако бѣдатъ обложени 400 хиляди декара — това значи, че на декаръ ще трѣбва да се тури по 200 л. допълнителенъ поземеленъ налогъ.

Издържано ли е това положение, г. г. народни представители — да се тури такъвъ голѣмъ допълнителенъ поземеленъ налогъ? Отговаря ли той на доходността отъ лозята? Азъ имамъ предъ видъ онѣзи лозари, които съставляватъ 80% отъ лозарското сѣсловие у насъ, които не сѣ сѣщевременно и винари. Тѣ само произвеждатъ грозде и го продаватъ на пазара. Ако се замѣни акцизътъ на спирта и виното съ допълнителенъ поземеленъ данѣкъ върху лозята, това ще намали тѣхнитѣ приходи отъ гроздето.

Гроздето е единъ особенъ артикулъ. Дребнитѣ и срѣдни лозари, които съставляватъ грамадната частъ отъ нашитѣ лозари, сѣ подложени, особено презъ последнитѣ години, на голѣмо изпитание: тѣ сѣ въ зависимостъ отъ добрата или лоша реколта, и отъ организираността или неорганизираността на питейнопродавцитѣ. Нашитѣ лозари дохождатъ до положението да продаватъ гроздето по 3 л. килограмътъ — толковъ, колкото се продава патладжанътъ и лукътъ. Като имаме предъ видъ, че лозаритѣ въ своята грамадна частъ не сѣ организирани, за да могатъ да защитятъ своитѣ интереси, че питейнопродавцитѣ иматъ единъ голѣмъ съюзъ, добре сѣ организирани и могатъ да определятъ пазарната цена на гроздето, азъ вѣрвамъ, че никой нѣма да отрече, че резултатътъ отъ замѣняването на акциза върху вината съ поземеленъ данѣкъ ще докара намаляване доходитѣ на лозаритѣ.

Нашитѣ овощари, г-да, сѣщо се намиратъ въ плачевно сѣстояние. И когато имъ кажемъ, че ще имъ четемъ 20-тѣ дръвчета, за да ги обложимъ съ данѣкъ, тѣ ти отговарятъ: „Брадва и нищо повече“. Тамъ кѣдето имаме хубаво овощарство, данѣкътъ нѣма да падне по-долу отъ 300 л. на декаръ; на нѣкои мѣста може да падне по-малко, но на други мѣста може да се вдигне до 400—500 л. на декаръ.

Друго съображение. Кой печели отъ тѣзи артикули? Кой има непосредствената полза? Азъ имамъ предъ мене — вѣроятнo и вие го имате — изложението на Лозарския съюзъ. Този съюзъ чрезъ своя делегация се яви предъ министра на финанситѣ съ една конгресна резолюция, и поиска отъ него да бѣде смѣненъ акцизътъ съ поземеленъ налогъ. И право бѣше имъ казалъ г. министърътъ на финанситѣ, че ако стане това, тѣ първи ще ревнатъ.

Азъ трѣбва да подчертая, като делегатъ на този конгресъ, че въ него болшинството бѣха винари, които иматъ интересъ да се премахне акцизътъ. Защото, който е винарь и лозаръ, ако приемемъ, че произвежда 500 кгр. вино, ще плаща 500—600 л. данѣци. Следователно, лозаритѣ-винари иматъ интересъ да плащатъ поземеленъ данѣкъ макаръ и въ единъ по-голѣмъ процентъ. Но ние не можемъ заради една категория, лозари-винари, не съставляваща повече отъ 20% отъ лозарското сѣсловие, да вземемъ решение, което ще постави хиляди лозари предъ необходимостта да изкоренятъ лозята си, да престанатъ да бѣдатъ лозари.

Нашето овощарско производство напоследѣкъ взема голѣми размѣри. У насъ се приготвяватъ вече и сушени сливи, сушени череши и пр. Днесъ сушенитѣ сливи на пазара струватъ 30 л. килограмътъ.

При това положение може ли, справедливо ли е, акцизътъ, данѣкътъ върху спирта, данѣкътъ върху отровата, данѣкътъ върху лука, да се прехвърли да се плаща изключително отъ тѣзи, които не произвеждатъ нито една капка спиртъ? Азъ намирамъ, че е много прѣбързано решаването на този въпросъ по такъвъ начинъ.

Но въпреки че се намалява данѣкътъ на бирата на 12 милиона лева и данѣкътъ върху спирта на 24 милиона лева, представителитѣ на бираджитѣ и спиртаджитѣ въ конференцията казваха: „Ние ще затворимъ фабричитѣ, ние сме предъ фалитъ“. Съ законопроекта се облекчаватъ особено софийскитѣ питейнопродавци — тѣхнитѣ данѣкъ се намалява наполовина. Следователно, по-крупнитѣ фирми, които действително извличатъ по-голѣма полза отъ гроздето и отъ овощията, ще плащатъ по-малко акцизъ.

Ние наблюдаваме редица години, че и сливитѣ, и гроздето се продаватъ на безценица, но виждаме да се увеличаватъ ценитѣ на тѣхнитѣ продукти. Кой е онзи, който извлича непосредствено тия ползи? Безъ да отиваме къмъ статистика, безъ да отиваме къмъ каквото ще да е друго издирване, достатъчно е да погледнемъ на голѣмѣтъ печалби, добити, особено следъ войната, отъ търговията съ произведенията на лозята. Не сѣ селянитѣ лозари, които сѣ взели, тѣй да се каже, лѣвската частъ, и несправедливо е да се прехвърлятъ тежеститѣ отъ известни сѣсловия, които извличатъ действително ползитѣ, върху плещитѣ на хилядитѣ бедни и съ слаби доходи наши лозари.

Азъ ви споменахъ, че представителитѣ на нашата бирена индустрия и спиртна индустрия се оплакватъ отъ своитѣ загуби. Тѣ ни даватъ едни изложения — изпратени до всички народни представители — отъ които вие можете да се увѣрите какви печалби, какви дивиденди иматъ, както биренитѣ фабрики, така и спиртнитѣ фабрики.

Азъ не искамъ надълго да се простирамъ по този законопроектъ, но смѣтамъ, че както е необходимо да се премахне сѣществувашата досега система на акцизи, сѣщо така необходимо е въпросътъ за облагането на тия продукти да бѣде проученъ и да бѣдатъ разхвърлени тия 80 милиона лева върху тѣзи, които извличатъ най-голѣма печалба отъ тѣхъ. Най-неудачно е въ днешния моментъ, когато вие искате да натоварите лозаритѣ съ единъ непосиленъ данѣкъ, да намалявате данѣка на биренитѣ, и особено на спиртнитѣ фабрики, които произвеждатъ отрова. Намаляването данѣка на бирата у насъ значи: да понижимъ цената на виното — да го конкурира бирата — и по такъвъ начинъ да посегнемъ на заплата на хиляди наши селяни, които въ лозарството дирятъ своето препитане. Лозарството е народенъ поминѣкъ; то не е капиталистическо предприятие; въ него нѣма вложени пари на акционерни дружества; общеизвестно е, че въ него сѣ вложени народни спестявания и грамаденъ народенъ трудъ.

Прочее, отъ името на нашата група азъ се обявявамъ противъ настоящия законопроектъ. Ако ли той се приеме на първо четене, въ комисията трѣбва да претърпи една преработка. Данѣкътъ върху лозята трѣбва да отговаря на действителния доходъ отъ лозята, а не на дохода отъ виното. Може да се направи известно увеличение въ поземелния данѣкъ, каквото е направено за тютюна, каквото е направено за ориза. Но то трѣбва да бѣде точно определено и да не надминава 10% отъ действителния доходъ отъ лозето. Остатѣкътъ да се разхвърли върху питейнопродавцитѣ, върху тѣзи, които превариватъ спирта, върху тѣзи, които търгуватъ съ спирта, но по никой начинъ пѣлжиятъ товаръ не бива да легне върху лозаритѣ.

Прочее, отъ името на нашата група, азъ се обявявамъ енергично противъ намаляването акциза на спиртната и на бирената индустрии.

Министъръ П. Тодоровъ: Въ финансовата комисия ще видимъ какво ще правимъ. Азъ бихъ желалъ да зная: ще гласувате ли по начало за законопроекта?

Ц. Братановъ (с. д.): За премахването на акциза ще гласуваме.

(Председателското мѣсто се заема отъ председателя)

Председателът: Има думата народният представител г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Азъ изслушахъ всичките аргументи на г. Братанова за несправедливостта, която би се явила въ резултатъ на едно облагане по начина, предвиденъ въ законопроекта. За нѣкои отъ постановленията въ законопроекта, които той посочи, опасенията му сж спределиви. Обаче, нека ми бъде позволено да забележа веднага, че г. Братановъ манипулираше съ цифри, вземени англо, вследствие на което заключенията му бѣха погрѣшни.

Г. г. народни представители! Законопроектътъ, когото се касае до премахването на досега съществуващия акцизъ върху вината и материалитѣ, отъ които се вари ракия, е напълно навремененъ и, азъ ще кажа, за нашитѣ нрави, за нашата стопанска действителностъ, необходимъ. Азъ ще припомня на всички ви зловредното влияние, което указваше системата на опредѣляне акциза върху материалитѣ, отъ които се вари ракия и се произвежда вино. Опредѣлянето на акциза, така както се вършеше досега, бѣше едно оръжие въ ръцетѣ на властующата партия да фалшифицира истинския вотъ на избирателитѣ, посредствомъ репреситѣ, които се упражняваха отъ акцизната стража. Въ цѣли околии, когато изборитѣ ставаха презъ време на измѣрване материалитѣ, отъ които се вари ракията — кашата — и на виното, хората трѣпнаха отъ страхъ предъ действителността на администрацията. Нека ми бъде позволено тукъ да кажа, че напр. презъ време управлението на националъ-либералитѣ и дружбашиитѣ властта създаваше въ такива моменти такъвъ тероръ, че никакви принципи на демокрация, на народовластие и на не зная какво си не можеха да помогнатъ. Срещу акцизния стражаръ, срещу акцизния приставъ сж идеи не можете да се борите. Това е българската действителностъ.

Едно друго страшно положение, което съществуваше, това е манипулирането съ актоветѣ, съставяни отъ акцизната стража, за да се отмѣщава на политически противници, по нареждане на вѣстовете, по нареждане на силни на деня партизани въ селата, или по капризъ на когото и да било, стига да подкупи акцизния стражаръ или приставъ или да го нагости добре. При съществуващия формализмъ въ закона — споредъ който, свидетел, който е приподписалъ даденъ актъ, не може да се отказва въ сѣда отъ своитѣ показания, отъ съдържанието на акта, защото иначе ще бъде осѣденъ да плати глобитѣ, които трѣбва да плати обвиняемиятъ — често пати подписалитѣ актове насилва, или въ моментъ на настроение, или въ моментъ на пияно състояние, като се явятъ въ сѣда, поддържатъ, шатъ-нешатъ, това, което е писано въ акта и по този начинъ биватъ осѣждани хора невинни. Следствие на това, производителитѣ бѣха заставени да облажаватъ тия актове, да харчатъ по адвокати, по сѣдилища, да се разтакатъ въ нѣколко инстанции, и онова, което сж добили отъ своя имотъ, да го дадатъ впоследствие за защита. Това разтакане по сѣдилищата се чувствуваше отъ населението като единъ голѣмъ тормозъ. Азъ имахъ случая да констатирамъ между монтѣ избиратели въ Кюстендилска околия — една околия, населението на която въ голѣмата си частъ се занимава съ градинарство и лозарство — че само затова, защото ще се освободятъ отъ тормоза на акцизнитѣ власти, ще се избавятъ отъ изкушението да контрабандиратъ, ще се избавятъ отъ положението да бждатъ неискрени, сж за махването на акциза. И когато г. министърътъ на финанситѣ имъ задаваше въпроса: „Ако премахна акцизната стража, за да намалъ разноситѣ на държавата, ще контрабандирате ли пакъ?“ — тѣ имаха доблестта искрено да му кажатъ: „Г. министре, ще контрабандираме, защото така сме се възпитали; то е станало наша сжщностъ, сраснало се е съ нашата природа“. Когато ги запита той: „Ако прехвърля акциза на общинитѣ, нѣма ли да има единъ по-голѣмъ контролъ и сжщевременно да се избавите отъ преследването на акцизнитѣ власти?“ — тѣ отговориха: „Ще се избавимъ отъ преследването на акцизния приставъ и акцизния стражаръ, но ще попаднемъ подъ ударитѣ на 10 или 12 души общински съветници, пѣдари, цолски и горски, и т. н.“

Така че, г. г. народни представители, отъ тая гледна точка, за да се премахне контрабандата, за да се премахнатъ ония положения, които развращаватъ и ще развращаватъ нашия производител-данъкоплатецъ, за да се отнеме единъ изборенъ инструментъ, фаталенъ погѣбогъ, отъ ръцетѣ на безкрупулни властующи партии, за да се подобрятъ нашитѣ нрави по време на изборитѣ, този законопроектъ е добре дошълъ. Той дава възможностъ на

държавата да намалъ своитѣ непроизводителни разходи съ премахването на чувствителна частъ отъ досегашия акцизенъ персоналъ. Този законопроектъ премахва и онѣзи пречки, които имаше досега за производителитѣ по смѣстувашитѣ законоположения: липсата на свобода да разполагатъ съ продуктитѣ, съ произведенитѣ отъ своитѣ земи. Производителитѣ бѣха задължени да даватъ декларации, да правятъ вписвания въ общинскитѣ регистри или въ специално водени книги, да взематъ преносителни свидетелства и т. н., редица формалности, които имъ отнемаха възможността свободно да разпространяватъ произведенитѣ, продуктитѣ на своята земя, и бѣха заставени предъ евентуалността, ако поради незнание, поради несъобразителностъ или поради една невинна грѣшка, ако щете, не изпълнятъ известна формалностъ, да подпаднатъ подъ тежкитѣ удари на закона, който въ последно време — нека ми бъде позволено да го нарека драконовски, поради голѣмитѣ размѣри на глобитѣ, които се налагаха — бѣше непоносимъ.

Така че въ тѣзи три отношения законопроектътъ е добре дошълъ, той се желае отъ производителитѣ. Безспорно е, че съ законопроекта обектитѣ на облагането се измѣства. Досега съ акцизъ се облагаше спиртътъ въ виното, ракията и т. н., а днесъ се облага плодътъ. Когато по законопроекта за запрещаване вноса на луксозни предмети азъ поддържахъ да се запрети вносътъ на плодове, за да се поощри мѣстното производство, овощарството и лозарството, г. Руменовъ — нѣма го сега тукъ — съ една горещина защитаваше тезата да се позволи вносътъ на плодетѣ заради витаминитѣ. Сега съ този законопроектъ се облагатъ витаминитѣ. Това е безспорно, но дали процентътъ на туй облагане ще бъде поносимъ или непоносимъ, дали той ще се отрази катастрофално, за да не може широката маса консоматори, малкитѣ деца и възрастнитѣ хора, бедни и богати, за които би било желателно плодътъ да бъде една необходимостъ на тѣхната трапеза, дали, казвамъ, облагането ще бъде въ такъвъ размѣръ, за да бъде поносимо отъ консоматоритѣ — защото въ края на крайщата ще платятъ пакъ тѣ, а не производителитѣ и главно дребнитѣ производители, както се опасява г. Братановъ, които не се застрашаватъ отъ този законопроектъ — то зависи отъ онази политика, която ще възприеме г. министърътъ на финанситѣ по размѣра на данъка, на акциза, който ще се постави въ приходния бюджетъ въ неговата глобална сума.

Ц. Братановъ (с. д): Той е поставенъ вече — 80.000.000 л.

И. Лѣкарски (д. сг): Знамъ, че е поставенъ. Ще се спра и на този въпросъ. И когато казвамъ, че ще зависи отъ глобалната сума на акциза или на допълнителния поземленъ налогъ, който ще трѣбва да бъде предвиденъ въ приходния бюджетъ, азъ идвамъ на сумата 80.000.000 л., която е предвидена въ него и за която, пресичайки ме, спомена г. Братановъ.

Г. г. народни представители! Г. министърътъ на финанситѣ, споредъ моето добросъвестно и искрено убеждение, би билъ правъ, може би, да постави тази сума, даже и като има предъ видъ, че вече не ще има голѣми разходи по отношение на акцизния персоналъ, само ако това бѣше сума, базирана на постѣпления не отъ миналата финансова година, току-що изтеклата, а сума, базирана на постѣпленията отъ предшестващата финансова година, защото тѣзи постѣпления отъ 80 милиона лева въ последния бюджетъ, презъ последната финансова година, сж резултатъ на едно голѣмо производство.

Г. Данаиловъ (д. сг): Напротивъ, миналата година лозята бѣха най-зле.

И. Лѣкарски (д. сг): Не. Миналата година лозята не бѣха толкова добре, но не бѣха и толкова зле; а овощнитѣ градини бѣха отлични.

А. К. Минковъ (р): Миналата година имаше суша.

А. Буровъ (д. сг): Може въ Видинско да е било така.

А. К. Минковъ (р): Не само въ Видинско; и въ южна България бѣше така, пъкъ и въ Търновско и Павликенско.

И. Лѣкарски (д. сг): Азъ не предполагамъ, че сега ще разглеждаме този законопроектъ, поради което не взехъ и бележитѣ си, които имамъ по него. Отъ статистиката, която имамъ — нѣмамъ я сега у мене — за производ-

ството от 1921 г. насам, става ясно, какво реколтата на гроздето варира през година — една добра година, една срѣдна година — но се забелѣва много ясно, че има една последователност. Лоша реколтата на лозята никога не е отбелѣвана, освен на мѣстна почва, въ известни области, поради природни стихии или изключителни обстоятелства. Лозята обикновено иматъ урожай — една година добъръ урожай, една година срѣденъ. Не е така по отношение на овощнитѣ градини: най-много въ петъ години за овощарството има две урожайни години.

М. Донсузовъ (с. д.): Както тази година особено.

И. Лѣкарски (д. сг): Азъ ще дойда и на този въпросъ. — Азъ искамъ да направя тази констатация въ свръзка съ предвидената глобална сума и съ онова положение, което е предвидено въ законопроекта — че презъ тази есенъ ще трѣбва да се опредѣли допълнителниятъ данѣкъ за единъ периодъ отъ три години и че размѣрътъ на тази сума, която ще се опредѣли, ще трѣбва да се плати идущата или по-идущата година. И отъ тамъ идваме на въпроса: ще има ли справедливостъ, ще бѣде ли поносимъ този данѣкъ, защото всѣки данѣкъ преди всичко трѣбва да отговаря на тѣзи две главни условия — да има справедливостъ въ облаганята и да бѣде поносимъ отъ данѣкоплатеца. Тѣзи две условия не ще ги има. Тази година, както изглежда, поне въ нашия край ще има една добра реколтата по отношение на овощията, „ако лисница не мине пѣтъ“, както казватъ...

М. Донсузовъ (с. д.): Кѣмъ васъ — да, но кѣмъ насъ — не.

С. Костурновъ (р): Добре, но надолу всичко измръзна.

И. Лѣкарски (д. сг): Въ всѣки случай, рано е още да предсказваме, но изглежда, че реколтата ще бѣде добра. Неминуемото, което ще бѣде идущата година, то е, че не ще имаме тази реколтата, защото констатирано е: на петъ години два пѣти има добра реколтата, или най-много гоето е — презъ година. И по този начинъ това облагане, което ще бѣде поставено сега, тази година, и което ще остане съгласно законопроекта и за идущата и по-идущата година, дали ще бѣде поносимо отъ данѣкоплатците, които идущата година не ще иматъ реколтата? Тамъ има известенъ дефектъ въ законопроекта, колкото се касае до начина на облагането. Азъ смѣтамъ, че това е единъ въпросъ — както имамъ единъ разговоръ съ г. министра на финансите — който въ неговитѣ детайли ще можемъ да уяснимъ въ финансовата комисија и тамъ ще се намери онази формула, при която данѣкъта да отговаря на тия качества: да бѣде справедливъ и поносимъ.

Облагането на лозята и овощнитѣ градини, така както е предвидено въ законопроекта, е по-тежко по отношение на овощнитѣ градини. И азъ ще се помъжа тукъ въ нѣколко линии да прихирямъ моитѣ мисли и да дамъ известни уяснения, защо туй облагане на овощнитѣ градини ще бѣде по-непоносимо и по-тежко, защо овощнитѣ градини по не се поддаватъ на този начинъ на облагане, отколѣто лозята. Азъ имамъ тукъ изложението на Съюза на българскитѣ лозари, чуухъ и отъ г. Братановъ нѣколко цифри и мисли, които той изказа по отношение на облагането, по-специално на лозята, на гроздето, и нека ми бѣде позволено, г-да, да кажа, че управителниятъ съветъ на Лозарския съюзъ, който иде тукъ съ едно изложение до г. министра на финансите, но се раздава и на насъ, трѣбва да е билъ много наивенъ, за да не кажа друга дума, ако смѣта, че ние сме въ такова неведение по въпроса и че можемъ да приемемъ за напълно правдоподобни тѣзи данни и цифри, защото последнитѣ, така както сж посочени въ изложението, не отговарятъ на истинското положение на нѣщата.

Г. г. народни представители! Г. г. лозаритѣ ще ме извинятъ, но азъ съмъ длъженъ да бѣда искренъ и въ името на справедливостта имамъ смѣлостта да подчертая, че тѣзи данни не отговарятъ на действителността. И когато г. г. лозаритѣ ни посочватъ едни максимални приходи отъ декаръ лозе 500 кгр., нека ми позволятъ да кажа, че даже взето отъ старитѣ лозя, пакъ тази цифра не отговаря на действителността.

Ц. Братановъ (с. д.): 500 кгр. сж изчислени срѣдно за десетъ години. Не може да се вземе доходътъ отъ лозята за една или друга година.

И. Лѣкарски (д. сг): Г. Братановъ! Надейте забравя, като вземате реколтата отъ десетъ години, че преди 8—10 години имаме стари лозя, които боледуваха отъ филлоксера и които не даваха реколти, а днесъ имаме замѣстване на старитѣ лозя съ американски.

Ц. Братановъ (с. д.): Изчисленията сж правени въ Сундоло, тамъ, където отъ 25 години има американски лозя: Затуй Ви обръщамъ вниманието, че тази цифра въ наложенето е срѣдна за десетъ години.

И. Лѣкарски (д. сг): Азъ ще направя една малка аритметика, която не ще можете да опровергавате. По модерното засаждане на лозята, както сега се засаждатъ, и по силата на закона за насърчение на земледѣлското производство, ще трѣбва да се остави половинъ метъръ свободно отъ дветѣ страни на имота, значи 1 м. Има мѣста, дето се засаждатъ лозитѣ на 1.20 м. една отъ друга, а другаде на 1.50 м. При разстояние 1.50 м. въ декаръ ще имаме 400 лози, а нормалното е по 450.

Обаждатъ се: 550.

И. Лѣкарски (д. сг): Азъ ще ви кажа, че има лозя, всѣти даже съ 650 лози на декаръ.

М. Донсузовъ (с. д.): То е изключение.

И. Лѣкарски (д. сг): Нормалното е 400—450. Колко грозде дава една лоза? Между 2—3½, а нѣкъде стига до 5 кгр.

М. Донсузовъ (с. д.): Нѣкъде не даватъ нищо.

И. Лѣкарски (д. сг): Но не и американскитѣ лози. Тѣзи данни не сж само за нашия край. Азъ имамъ случая да прихващамъ съ лозари и съ народни представители лозари и тѣ признаватъ — може би не е правило — че срѣдно се взема отъ 2—3½ кгр.

Ц. Братановъ (с. д.): Много е. При статистиката за десетъ години сж смѣтнати плодороднитѣ и неплодороднитѣ години.

И. Лѣкарски (д. сг): Вие колко приемате?

Ц. Братановъ (с. д.): 1 кгр.

С. Костурновъ (р): Недейте забравя, че разнитѣ лозари по различенъ начинъ нареждатъ лозитѣ си. Този, който иска да получи грозде съ по-голямъ процентъ захаръ, той не пуша на лозата много грозде.

И. Лѣкарски (д. сг): Имамъ предъ видъ това: Г. г. народни представители! Тази смѣтка, която прави г. Братановъ, има тази несъобразностъ, че когато се взема производството отъ десетъ години, за да се намѣри срѣдниятъ процентъ, въ това число влизатъ и новитѣ лозя, които почватъ да раждатъ следъ третата година отъ засаждането имъ, защото фактически лозята раждатъ следъ третата или четвъртата година, които, споредъ закона, не се облагатъ. Колкото за производството, първитѣ години то е по-малко. Вие включвате и производството отъ старитѣ лозя, които изчезватъ и се замѣстватъ съ нови, които даватъ по-малко.

Ако разсъждаваме така, и това количество на производство го поставимъ въ общото количество на производство отъ всички лозя въ България, и като вземемъ предъ видъ общия размѣръ въ декари лозя, ще дойдемъ до онѣзи заключения, до които дохождате и вие. Но ние отиваме къмъ бъдещето, къмъ едно производство на грозде отъ чисто американски лози. Забелѣзва се една тенденция въ лозаритѣ — макаръ че има парична криза, но тѣ търсятъ и намиратъ средства да засаждатъ въ по-големи размѣри американски лозя — на постепенно замѣстване на старитѣ лози съ нови и създаването на нови лозя, на които процентътъ на производството, на реколтата е по-голямъ. Ако направимъ тѣзи смѣтки, които правите за предшестващитѣ десетъ години, и за бъдещи 4—5 години, ще видите, че разликата ще бѣде голяма.

Ц. Братановъ (с. д.): 60 години сж нужни, за да се стигне старото положение.

И. Лѣкарски (д. сг): Но и вашата статистика е за старото положение. Законопроектътъ нѣма за предметъ обла-

гането на реколтата от минали години. Той ще облага реколтата от бъдещи години, а тенденцията е да се увеличи производството, а не да бъде вънъзи размър, въ които е било въ близкото минало. Вследствие на това, доходността на лозята — разбирам едно нормално американско лозе, да бъде засадено по всички правила на земледелската наука — не може да бъде 500 кгр. на декаръ. Азъ имамъ смѣлостта да поддържамъ тукъ, че може да има лозя — не всички лозя ще дадатъ такава реколта, разбира се — които даватъ и по 1.000—1.200, дори до 1.500 кгр. грозде отъ декаръ.

Ц. Братановъ (с. д): После ще подсмърчатъ.

И. Лъкарски (д. сг): И като така, равномѣтката, която прави Съюзътъ на лозаритѣ, изчисленията, които прави тукъ, сж по теорията за обработване: петъ пѣти кършене и вързване — работи, които често пѣти въ теорията се приказватъ, но на практика не се прилагатъ. Има една тенденция да се увеличи размѣрътъ на производственитѣ разноси, да се намали размѣрътъ на приходитѣ отъ лозята, за да можемъ да дойдемъ до този абсурдъ: отъ десѣтъ декара лозе единъ чистъ приходъ 700 л. на декаръ, отъ които ще трѣбва да се платятъ и допълнителни данъци, поземеленъ данъкъ, пѣдарщина и т. н. и т. н. и въ края на крайщата остава едва ли не отъ десѣтъ декара чиста печалба по 500 л. отъ декаръ. Това не отговаря на действителността.

Азъ бѣхъ длъженъ да изтъкна тѣзи нѣколко положения, понеже този въпросъ засѣга и мене. Ако е въпросъ да се прави демагогия, би трѣбвало да я правя и азъ, защото утре за моитѣ думи ще държатъ смѣтка моитѣ избиратели, голѣма частъ отъ които сж лозари; но азъ не искамъ да трѣгна по този пѣтъ, изъ който иска да ни поведе Лозарскиятъ съюзъ, и затова бѣхъ длъженъ да направя тази критика и да посоча несъстоятелността въ известни отношения на това изложение. Обща слабостъ на българския данѣкоплатецъ е — нека си го признаемъ — да казва всѣкога, че нѣма приходъ; за да плати помалко на държавата, всѣкога да иска отъ държавата, безъ да чувствува своитѣ задължения, безъ да чувствува необходимостта, че трѣбва да даде нѣщо на тази държава.

А. Н. Минковъ (р): Колко данѣкъ плащате Вие, г. Лъкарски? Азъ бихъ желалъ да Ви облажатъ съ толкова данѣкъ, колкото плаща обикновениятъ селянинъ съ петъ декара лозе. Защо приказвате така безъ смѣтка? Да се съгласимъ, ако правимъ демагогия, да плащате и Вие толкова, колкото единъ селянинъ.

И. Лъкарски (д. сг): И това е демагогия, което разправяте. — Този начинъ на облагане на лозята, който е предвиденъ въ законопроекта, не е страшенъ. Производителите лозари ми казаха, че ако облагането би било на декаръ лозе до 200 л., ще бъде поносимо.

Ц. Братановъ (с. д): Ами крѣчмаритѣ?

И. Лъкарски (д. сг): Г. Братановъ изказа едно опасение отъ това, че се правѣли облекчения на крѣчмаритѣ, на питейнопродавцитѣ, и главно на едритѣ, въ София, съ премахването, съ намаляването на акциза имъ. Той тамъ има грѣшка, защото тѣ не плащатъ акцизъ, а патентъ. Азъ ще кажа, че това намаляване, което се прави на патентитѣ на питейнопродавцитѣ, е добре дошло за производителитѣ. Защо? Защото когато има голѣмо облагане на питейнопродавцитѣ, последнитѣ, подъ претекстъ на това, че не могатъ да пласиратъ гроздето подъ форма на вина на ниска цена, се картелиратъ често пѣти, изнудватъ производителитѣ; и заради това, че плащали високъ акцизъ или патентъ, поставятъ производителитѣ при условие да дадатъ реколтата си на ниска цена.

С. Костурковъ (р): И сега правятъ това, както сж го правили.

А. Н. Минковъ (р): По законопроекта патентътъ не се намалява.

И. Лъкарски (д. сг): Тамъ вече ние ще отидемъ къмъ кооперацията, която може да спаси производителитѣ въ известни отношения отъ алчността на питейнопродавцитѣ. Действително, по-рано имаше повече условия да продължава това изнудване, защото облагането, патентитѣ, които плащаха крѣчмаритѣ, се слагаха върху производителитѣ съ намаляване цената на производството.

А. Н. Минковъ (р): Имате грѣшка. Въ законопроекта патентитѣ не се намаляватъ, а се увеличаватъ.

И. Лъкарски (д. сг): Намаляватъ се.

А. Н. Минковъ (р): Само за София.

И. Лъкарски (д. сг): Намаляватъ се, защото по-рано плащаха отдѣлни патенти. Вие не сте прочели законопроекта. И въ нашия край, когато идваха крѣчмаритѣ да закупуватъ гроздето, казваха: „Плащаме голѣмъ акцизъ“ и затуй намаляваха цената на гроздето, а когато продаватъ ракията, казватъ: „Плащаме голѣмъ акцизъ и затова повишаваме цената“. По такъвъ начинъ взематъ два пѣти акциза, който плащатъ. Така че азъ не виждамъ отъ туй намаляние на патентитѣ, отъ което се опасява г. Братановъ, да се пораждатъ условия акцизътъ или това, което се събираше отъ патентитѣ, да легне подъ форма на допълнителенъ данѣкъ върху производителитѣ. Опасността за прехвърляне данѣчното бреме отъ едритѣ собственици, питейнопродавци и складчи, на гърба на производителитѣ не съществува.

Ц. Братановъ (с. д): Азъ бихъ желалъ г. докладчикътъ да ми каже, споредъ неговитѣ изчисления, по колко данѣкъ ще се падне на декаръ лозе.

И. Лъкарски (д. сг): Вие правите смѣтка, г. Братановъ, че ще се плати окъло 200 л. на декаръ основенъ допълнителенъ поземеленъ данѣкъ. Като имате предъ видъ 400-тѣ хиляди декара овощни градини и лозя и че отъ акцизъ имаме приходъ въ бюджета 80 милиона лева, вие правите смѣтка, че всѣки единъ декаръ лозе или овощна градина ще плати по 200 л. Ще трѣбва да прибавимъ и 25% общински налогъ, върху него, защото съ внесения законопроекта за измѣнение на закона за общинския налогъ се предвижда 25% допълнителенъ общински налогъ върху овощнитѣ градини и лозя, така че ще имате всичко 250 л. налогъ на единъ декаръ.

Ц. Братановъ (с. д): И 50 л. стари, та всичко 300 л.

И. Лъкарски (д. сг): Какви 50 л.?

Ц. Братановъ (с. д): Отъ сегашния поземеленъ налогъ.

И. Лъкарски (д. сг): Поземеленъ налогъ съществува и, безспорно е, че той трѣбва да се прибави къмъ общото облагане. Моята мисълъ обаче е, че облагането не може да остане еднакво за лозята и за овощнитѣ градини. Безспорно е, че приходътъ отъ единъ декаръ лозе е чувствително по-голѣмъ, отколкото прихода отъ единъ декаръ овощна градина. Вследствие на туй, както и въ бюджетопроекта е казано, допълнителниятъ поземеленъ налогъ отъ лозята ще бъде отдѣленъ и облагането трѣбва да бъде отдѣлно. Така сжщо налогътъ върху овощнитѣ градини трѣбва да бъде отдѣленъ и облагането да бъде отдѣлно. Това нѣщо трѣбва да стане, защото иначе нѣма да има справедливостъ въ облагането.

Ще кажа нѣколко думи и по отношение на облагането, което се предвижда за овощнитѣ градини. Азъ се радвамъ, че г. финансовиятъ министъръ обеща — следъ като той самъ съзнава несправедливостта на облагането, ако то остане такова, каквото е предвидено въ законопроекта по отношение на овощнитѣ градини — че въ комисията ще трѣбва да станатъ известни измѣнения. И г. министърътъ на земледѣлието съзнава това нѣщо, и той си дава отчетъ за онѣзи евентуални вредни послѣдствия по отношение на нашето овощарство, които би имало, ако облагането остане въ тази форма, въ която е предвидено въ законопроекта. Азъ съмъ дълбоко убеденъ, че въ комисията ще може да се намѣрятъ начини и формули за едно справедливо облагане.

Азъ съмъ длъженъ да изясня защо облагането на овощнитѣ градини по тоя начинъ е съвършено несправедливо. Г. г. народни представители! Ние имаме овощни градини отъ чужди сортове и отъ мѣстни сортове. Чуждитѣ сортове обикновено даватъ плодъ на 10-та година отъ засаждането имъ, а мѣстнитѣ сортове — по-късно — следъ 15 години отъ засаждането имъ. Много права е поговорката, която съществува верѣждъ народа — ще я предавамъ на български, понеже на турски не я знамъ: „За да ядете ябълка, трѣбва да я е садилъ баща ви, а за да ядете круша, трѣбва да е садена отъ дѣдо ви“. Тази поговорка правилно илюстрира, че овощното дърво не ражда така

скоро, както се мисли от съставителите на законопроекта, които предвиждат, че облагането на овощните градини ще тръбва да стане след 6 години от засаждането им, а на лозята след 4 години от засаждането им. Безспорно, лозята дават реколтата след 4 години от засаждането им, обаче по отношение на овощните градини на 6-та година от засаждането им нѣма реколтата, а има плодни дървета, които дават рожба едва след 10-та година от засаждането им.

От друга страна, въ законопроекта не е взето въ съображение така нареченото полско овощарство, при което засаждането на дървчетата става обикновено на разстояние 12, 14, 16 метра. То значи, че въ един декаръ овощни градини при полското овощарство — въ което овощните дървета се явяват като второстепенен продукт, второстепенен източник на приходъ от имота, а прѣмния приходъ сѫ интензивните култури, като тютюнъ, цвекло, или пѣкъ нѣкои житни култури — обектъ за облагането ще бъдат само 8 дървчета и тѣ ще трѣбва да се облагатъ така, както се облага един декаръ овощна градина, посадена по модерните изисквания на овощарството при засаждане на дървчетата на разстояние 8 метра едно от друго, или нѣкъ каквито сѫ старитѣ бащи, кждето пѣкъ засаждането на дървчетата е на разстояние 4—5 метра едно от друго. Една стара овощна градина, засадена съ 40—50 дървчета, дава по-голям реколтата и, следователно, по-голям приходъ; от друга страна въ по-модерно засаденитѣ бащи има обикновено 16 дървчета въ декаръ; и най-сетне въ полските овощни градини има само 8 дървчета въ декаръ. Това е, следователно, различие между разнитѣ видове овощни градини, което различие има значение по отношение на облагането. Въ законопроекта обаче всички тѣзи категории бащи ще бъдат облагани еднакво, а това е несправедливо, защото и реколтата от всички тѣзи категории бащи не е и не може да бъде еднаква.

По-нататък ние имаме овощни градини засадени съ чуждестранни сортове, които сѫ и по-скъпи, а имаме и овощни градини засадени съ сливови дървета и съ мѣстни дървета, приходътъ от реколтата на които е много по-малък. И тукъ има една несправедливост. Собственикътъ на една овощна градина от сливови или джанкови дървета ще трѣбва да плати еднакво, както плаща и собственикътъ на една модерна овощна градина, засадена съ плодни дървета от чужди, скъпи сортове. Безспорно, налице е една явна несправедливост въ облагането.

Несъобразно е, г. г. народни представители, и друго едно положение въ законопроекта, което предвижда да се третираатъ като овощни градини и имотитѣ, въ които има и разпрѣснати овощни дървета, като всѣки 20 дървета, макаръ и да сѫ прѣснати въ 10 или 15 декара, се смѣтатъ за един декаръ по отношение на облагането. И само затуй, защото нѣкой има нещастие въ цѣлия си имотъ, по синуритѣ или границиѣ, да има 20—40 дървета, често пѣти дивачки джанки, както ги наричатъ, които не даватъ реколтата, или реколтата имъ е безценна, а само нѣжде, много нарѣдко, от плодоветѣ имъ варятъ ракия; вие ще го обложите и ще го принудите да ги реже като обикновенъ горивенъ материалъ.

Азъ съмъ убеденъ, че тѣзи и нѣкои други несъобразности въ законопроекта, които се явяватъ като резултатъ на тази форма на облагане, ще бъдатъ премахнати отъ комисията. И тогава, ще трѣбва да признаемъ, законопроектътъ, въ неговата цѣлостъ и по отношение на облагането, ще бъде справедливъ и ще бъде подобъръ, отколкото съществуващия законъ за акцизитѣ. Размѣрътъ на облагането въ всѣки случай не трѣбва да бъде неопредѣленъ, произволенъ.

Трѣбва да се държи смѣтка и за други едни положения. Нашето овощарство, специално по отношение на сливитѣ, има една тенденция да се развива и да се създаватъ фабрики за консервиране на плодове и фурни за сушене на сливи — една тенденция, която, отъ гледна точка на народното здраве, ако щете и отъ гледна точка на народното стопанство, заслужава да бъде поощрявана. Азъ се страхувамъ, че ако облагането бъде чрезмѣрно голѣмо, производителитѣ ще бъдатъ принудени да увеличатъ цената на сливитѣ, вследствие на което ще трѣбва да се увеличи чувствително и цената на сушенитѣ сливи. Нормалното е отъ 100 кгр. сурови сливи да се получатъ 30 кгр. сушени сливи. Ако производителътъ бъде принуденъ да увеличи цената на суровитѣ сливи съ по единъ левъ, то значи, че цената на сушенитѣ сливи ще трѣбва да се увеличи съ по три лева. Нашитѣ производители ще срѣщнатъ конкуренцията на производителитѣ на сушени сливи въ нашитѣ съседни държави, респективно Сърбия,

ще бъдатъ поставени въ едно затруднено положение и единъ хубавъ отрасълъ отъ нашето народно стопанство, което дава и чужда валута, поради износа, и добра храна на широката маса презъ зимнитѣ сезони, особено презъ поститѣ, ще бъде ситнато, ще бъде унищожено. Сѣкото е и по отношение на захаросанитѣ, на консервиранитѣ плодове изобщо. Така че това е още единъ сериозенъ аргументъ, който поставямъ предъ вниманието на г. министра на финанситѣ. И тогава, когато той ще трѣбва да опредѣли окончателно размѣра на това приходно перо по отношение на допълнителния поземеленъ налогъ върху овощнитѣ градини и лозята, да има предъ видъ всички тѣзи съображения и да не забравя шартирането отъ държавния бюджетъ на разноснитѣ по поддържането на досега съществуващия акцизенъ персоналъ. Несправедливо ще бъде и тѣзи разноси, които фактически не съществуватъ, да бъдатъ вписани като приходъ на държавата, безъ да бъдатъ изразходвани и да останатъ въ тежестъ на производителитѣ.

Министъръ П. Тодоровъ: Колко сѫ тѣ?

И. Лѣкарски (д. сг): Не сѫ малко, г. министре.

Министъръ П. Тодоровъ: Отъ кжде ще се вземе за чиновницитѣ, които оставатъ?

Нѣкой отъ сговориститѣ: Ще търсите други обекти на облагане.

И. Лѣкарски (д. сг): Азъ ще кажа още нѣколко думи по отношение на онѣзи акцизи, които съ § 14 се прехвърлятъ върху общинитѣ. Неотдавна ние гласувахме единъ законъ за измѣнение закона за народното просвѣщение, съ който създадохме единъ фондъ за учителски заплати, отъ който фондъ ще се изплащатъ заплатитѣ на учителитѣ въ основнитѣ и прогимназиялни училища. Съ този законъ безспорно се увреждатъ известни голѣми, богати общини, защото ще трѣбва да внасятъ като процентъ въ този фондъ въ повече, отколкото щѣха да похарчатъ, ако тѣ плащаха заплатитѣ на своитѣ учители въ персоналитѣ и прогимназиялни училища. Но това, което се взема въ повече отъ тѣзи богати, голѣми общини, сега съ § 14 отъ този законопроектъ, съ който се прехвърлятъ известни акцизи върху общинитѣ, които за въ бждаше ще ги събиратъ, имъ се връща въ по-голямъ размѣръ. Тѣзи акцизи сѫ въ размѣръ на около 60 милиона лева, съ тенденция да се увеличаватъ, защото ние виждаме да се създаватъ ежегодно въ по-голямъ размѣръ електрически инсталации въ страната, да се създаватъ повече театри, да се увеличава движението съ велосипеди, мотоциклети, автомобили и пр.; увеличаватъ се значи обектитѣ на облагането, което ще доведе до увеличаване размѣра на акциза. Това дава на общинитѣ нови приходи, за да могатъ, главно голѣмитѣ общини, да покриятъ опова, което имъ се взема въ повече по закона за народното просвѣщение. Азъ имамъ случай да посоча тѣзи акцизи на Пловдивската община, която бѣше уязвена съ нѣколко милиона лева, и тѣ, като си направиха смѣтката, разбраха, че не се оцѣтаватъ. Тази идея на г. министра на финанситѣ заслужава похвала, защото известно е на всинца ни въ какво положение се намиратъ градскитѣ общини — че тѣ се нуждаятъ отъ създаването на повече ресурси. И доколкото можатъ да разбере въ единъ разговоръ съ г. Тодоровъ, неговата идея за прехвърлянето на данъка сгради върху общинитѣ е една идея, която, вървамъ, ще бъде посрѣщната добре и отъ народното представителство, и отъ градскитѣ и селскитѣ общини.

Азъ нѣма да се спирамъ на отдѣлнитѣ положения на законопроекта; това ще стане при второто му четене.

Свършвамъ съ декларацията, че следъ като се направятъ известни измѣнения въ комисията, чрезъ които да се премахнатъ онѣзи зловредни послѣдствия, които ще бъдатъ неминуемъ резултатъ на облагането, ако то остане такава, каквото се предвижда сега въ законопроекта, азъ ще гласувамъ и моля народното представителство и то да гласува за този законопроектъ. (Ржонглѣскация отъ сговориститѣ)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г-да! Записани сѫ да говорятъ г. г. Бояджиевъ, Нешковъ, Черновъ, Данаиловъ, Минковъ, Донсузовъ, д-ръ Дяковъ и Иванъ Петровъ.

Министъръ П. Тодоровъ: По бюджета не се бѣха записали толкова души!

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Ще пристъпимъ къмъ опредѣляне на дневния редъ за утрешното заседание.

На първо мѣсто ще бѣде трето четене законопроекта за уреждане на пансионни за желѣзничарски деца;

Следъ това ще следватъ бюджетопроектитъ за разходите по министерствата: а) на правосъдието, б) на народното просвѣщение, в) на държавнитѣ дългове и г) на земледѣлието и държавнитѣ имоти.

По-нататъкъ остава сѣщиятъ дневенъ редъ, като трета точка ще бѣде първо четене на законопроекта, по който сега разисквахме, а именно за измѣнение и допълнение

на закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата.

К. Лулчевъ (с. д): Ще дойде ли г. министърътъ на земледѣлието?

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Азъ казахъ, че ще отложимъ разглеждането на бюджетопроекта за разходите по Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти, защото г. министърътъ е боленъ.

Който приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 20 ч. 5 м.)

Подпредседателъ: **Д-ръ Б. ВАЗОВЪ**

Секретаръ: **Г. ТЕРЗИЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Отпуски, разрешени на народнитѣ представители:
Никола Балтовъ, Александъръ Пиронковъ, Атанасъ Маджаровъ, Методи Храновъ, Петко Търпановъ, Никола Марковъ и Христо Поповъ . . . 1549

Предложение.

За отпущане еднократна държавна помощ на родителитѣ на убития подпоручикъ отъ I Софийска дружина Ковачевъ Петъръ Лазаровъ въ размѣръ 80.000 л. (Едно четене — приемане). . . 1549

Законопроекти:

1. За разрешаване на Бургазката градска община да сключи заемъ (Трето четене) . . . 1549
2. За подпомагане пострадалитѣ отъ войнитѣ (Трето четене) . . . 1560
3. За уреждане на пансионни за желѣзничарски деца (Второ четене) . . . 1567
4. За разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата (Първо четене). . . 1568
5. За измѣнение и допълнение закона за акцизитъ и патентовия сборъ върху питиетата (Първо четене — разискване) . . . 1574

Бюджетопроекти за разходите презъ 1925/1926 финансовата година по:

1. Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията (Продължение докладването и приемане) . . . 1549
2. Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията — Българска православна църква (Докладване и приемане) . . . 1559
3. Министерството на финанситѣ (Докладване и приемане) . . . 1561
4. Министерството на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството:
 - а) Главна дирекция на пътищата, благоустройството и сградитѣ (Докладване и приемане) . . . 1568
 - б) Главната дирекция на трудовата повинност (Докладване и приемане) . . . 1572
5. Върховната смѣтна палата и окръжнитѣ смѣтни палати (Докладване и приемане) . . . 1565

Дневенъ редъ за следующето заседание . . . 1580